

ERDÉSZETI LAPOK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET FOLYÓIRATA

CXLVI. évfolyam • 2011. szeptember

ALAPÍTVÁ

1862-BEN

Emlékfa Berlinben

Az év fája Németországban a barkóca-berkenye lett. *Roland Migende* kezdeményezésére ez alkalommal emlékfát ültettek Berlinben.

A Kancellária tőszomszédságában ültetett fa emléket állít annak is, hogy hazánk volt az EU elnöke, hogy *dr. Czukor József* nagykövet hivatalba állt, hogy Roland Migende 21 éve vette fel a kapcsolatot az OEE-vel és hogy 2011. az Erdők Nemzetközi Éve.

Fotó: R. Migende

Befejezte aktív zalai újságírói munkáját **Nemező Ferenc**, a Zalaerdő Zrt. üzemi lapjának szerkesztője. Feri bácsit – mi így hívtuk – az újságírók szokásos éves tanulmányútján ismertük meg. A halk szavú, jó humorú kolléga figyelme nem kerülte el a legapróbb részleteket sem. Másfél évtizeden keresztül nemcsak az erdészek lapját szerkesztette, írásai megyei, olykor országos lapokban is megjelentek.

Nyugdíjas éveikhez jó egészséget kívánunk.

Viharkár Nagykőrösön

A Nagykőrös és Törtel között található többszáz éves, ottaniak által Kossuth-fának nevezett kocsányos tölgy is áldozatul esett.

A törzs átmérője 204 cm, a gyökér koronáé 490 cm. A fa magassága cca. 30-32 m lehetett. A nyáras erdők is siralmas látványt nyújtanak.

Szeverényi Ferenc

Honlapjaink:

www.oee.hu

www.erdeszetilapok.hu

www.forestpress.hu

www.erdo.hu

www.mgszh.gov.hu

A harmadik oldal

A 2013 utáni Közös Agrárpolitika egyik kiemelt prioritása a vidéki munkahelyteremtés, és ez teljesen összecseng a kormány munkanélküliség elleni intézkedéseivel is. Tehát, ha a következő uniós költségvetési ciklusban ott akarunk lenni a nyertesek között, akkor nem csak „zöldebb”, a klímaváltozás ellen ható, az élhető vidéket megteremtő erdészeti jogcímek kellene, hanem olyanok, amelyek új munkahelyeket hoznak létre. Ilyenek persze most is vannak, vagy reményeink szerint még lesznek az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program keretén belül. Gondoljunk az erdőtelepítésekre, amit ha nem teszünk tönkre 2007 után, akkor most nem néhány száz, hanem több mint kétezer főnek adnának munkalehetőséget. Vagy az évek óta szinte már „csak azért is” alapon parkoló pályára tett fiatal erdők ápolása (befejezett ápolás, tisztítás, nyesés) jogcímre, amelynek keretében közel hatezer munkahelyet hozhatnánk létre. Akkor még hozzátehetjük, hogy az Erdő környezetvédelmi kifizetések feladat egyes alcímeiben is rendkívül sok kézimunka-igényes, megoldandó feladat rejtőzik kibaszálailanul. Ha ehhez hozzáadjuk a magánerdős közfoglalkoztatási programban ma is tevékenykedő mintegy ezer munkást, akkor látjuk, hogy a magánerdő foglalkoztatási potenciálja egyáltalán nem lebecsülendő. Vagyis a kotta adott, a kórusba is van jelentkező bőven, már csak a karmester, a feladatok szakmai irányítója, vagyis az erdészeti szakirányító hiányzik. Hiányzik, mert kisebb gondja is nagyobb annál, hogy újabb projektekbe vágja a fejszéjét, mikor már nyolcadik hónapja hozomra teljesíti az új erdőtvény megemelt elvárásait, amit abban a tudatban fogalmaztak meg jó szándékúan, hogy ennek a több ezer fős szakmai gárdának lesz költségvetési támogatása, biztos háttérrel, munkájának megbecsülése és elismerése. A szakirányítók pedig – önmaguknak megelőlegezve a költségeket – végzik a munkát, miközben a megmaradt reményük lassan már csak annyi, mint a svájcifrank-biteleknek, mikor újabb csúcsokat döntöget az alpesi deviza.

Mert csupán egy ígéretünk van a szaktárcától, hogy kifizetik majd a támogatást, és most ezen a vékony szálon függ több száz szakirányító és családjuk megélhetése. De vegyük végre észre, hogy ezen a szálon függ az egész magánerdő, a vidékfejlesztés erdészeti jogcímei, a közfoglalkoztatási program és a magánerdő közcélú szerepét, védelmét biztosító hálózat, egyszóval több százezer erdőtulajdonos birtokának jövője, jogszerű működése is.

Luzsi József – dr. Sárvári János

Tartalom

Bartha Pál:
Lejtmenet.....262

Szélesy Miklós:
Konkrét javaslat az átalakító üzemmód erdőmérnöki tervezéséhez265

Mátyás Csaba:
Van okunk az ünneplésre?267

Möcsényi Miklós:
Megújuló energiafogyasztásunk fele faalapú269

Halász Gábor, S. Nagy László:
A Szeniorok Tanácsa üléséről270

S. Nagy László, Halász Gábor:
Tanulmányút a Kapusi erdőben272

Pápai Gábor:
Beszélgetés egy nyughatatlan erdéssel273

Átalakult a www.gyulajzrt.hu!275

Kitüntetettek.....276

Detrich Miklós:
„Csodálatos természet”278

Pápai Gábor:
„Ne hagyjátok a templomot,
A templomot s az iskolát”279

Pápai Gábor:
Mezőtúr! Mezőtúr! Mezőtúr! Mezőtúr!280

Sárvári János: „Hát ezt nem hittem volna!”281

Járasi Lőrinc:
Vidéki erdészeti egyesület Miskolcon.....283

Varga Tamás:
Nehéz év után az
Erdészeti Múzeum.....286

Kontra Marika Szvita:
„En erdőm, drága tájám...”291

Csiba Imre:
Miniszteri látogatás.....IX/B3

ERDÉSZETI LAPOK • Az Országos Erdészeti Egyesület folyóirata CXLVI. évfolyam 9. szám (szeptember)

FŐSZERKESZTŐ: **PÁPAI GÁBOR** • A SZERKESZTŐBIZOTTSÁG ELNÖKE: **HARASZTI GYULA**

A SZERKESZTŐBIZOTTSÁG: Bartha Dénes, Detrich Miklós, Lengyel László, Lomniczi Gergely, Oroszi Sándor, Puskás Lajos, Sárvári János

SZERKESZTŐSÉG: 1027 Budapest, Fő u. 68. Telefon: 201 62 93 • Mobil: 06 30 97 15 255 • e-mail: erdlap@oe.hu • www.erdeszetilapok.hu

KIADÓ: Országos Erdészeti Egyesület, 1027 Budapest, Fő u. 68. • Levélcím: 1021 Budapest, Budakeszi út 91. • FELELŐS KIADÓ: **ZAMBÓ PÉTER elnök**

Nyomdai munkák: INNOVA-PRINT, Budapest • Felelős vezető: ifj. Komornik Ferenc

A kézirat lezárva: 2011. szeptember 10.

ISSN 1215-0398

Terjeszti az Országos Erdészeti Egyesület. Felvilágosítást a lappal kapcsolatban az Egyesület ad. Megjelenik havonta.

A beküldött kéziratokat, fényképeket nyilvántartásba vesszük. A cikkek, írások nem feltétlenül azonosok a szerkesztő véleményével, azok tartalmáért mindenkor a szerző felel. Honoráriumot megegyezéssel csak felkért írásokért, illetve grafikai munkákért fizetünk.

A címlapon: Sárga gévagomba (*Laetiporus sulphureus*). Fotó: Pápai Gábor

Lejtmenet...

Szakmai presztízs, szakmai szuverenitás

Motto: *Az okszerű természetvédelemnek nincs alternatívája!*

Tekintettel arra, hogy már nyugdíjas vagyok, egzisztenciális veszélyeztetettség nélkül beszélhetek szakmánk legsúlyosabb problémáiról. Egyrészt az erdészszakma óriási presztízsvesztéséről, másrészt a gazdálkodás keretfeltételeit meghatározó jogszabályokról, ugyanis olyan szakmai vélemények hallhatók, melyek szerint a nemrég megalkotott erdőtörvény sem hozott lényeges könnyítést a gazdálkodók számára. Ez persze egyes következménye annak, hogy az erdőgazdálkodás jogszabályi feltételrendszerének jelentős javítása a természetvédelmi és vadászati törvény egyidejű újragondolása nélkül lehetetlen. A természetvédelem és a vadgazdálkodás ugyanis 1996-ban maga alá gyűrte az erdőgazdálkodást! Jelen helyzetet változtatni meglehetősen nehéz, mivel a természetvédelem társadalmi támogatottsága igen nagy (ami persze nem baj), a vadászlobbi pedig minden kormányváltás után talál jelentős befolyással bíró, ügyeiket pártoló politikust. Ezzel szemben az erdőgazdálkodás szakmai presztízse – az ún. PR-munka jelentős javulása ellenére – soha nem látott mélyre süllyedt, ma az erdészeti főhatóság vezetője nem szakember. Hogyan jutottunk ide, és mit kellene tennünk ahhoz, hogy ezen a helyzeten változtassunk? Ezekre a kérdésekre próbálok választ keresni.

Először is, nézzük meg presztízsvesztésünk objektív, külső okait, me-

lyek ellen nem sokat tehetünk. A II. világháború után égető fahiány nehezítette az újjáépítést, az állampolgárok hét-köznapjai számára pedig meghatározó tényező volt a tűzifaellátás. Az erőltetett iparosítás korszakában igen sok fát igényeltek az építkezések, valamint a bányászat fejlesztése, majd a szövetkezetek megszervezése idején a mezőgazdaság. Az ágazatirányítás – enyhített formában egészen a rendszerváltásig – a tervgazdálkodás elvei szerint működött, az erdészeti főhatóság a politika által elszámoltatható módon viselt ágazati felelősséget az ország faanyagellátásáért és faiparának fejlesztéséért. Ez igen nagy presztízst jelentett a szakmának, amit egy nagy léptékű erdőtelepítési program megvalósulása tovább növelt. Ennek eredményeként, a szövetkezeti szektorban egy erdészeti üzemág született, mely jelentősen hozzájárult a mezőgazdaság szezonális munkanélküliségének csökkentéséhez. A rendszerváltással mindez megváltozott. Megszűnt a faanyag szűkössége, a vámhatárok leomlása következtében helyreállt a Kárpát-medence ökonómiai egysége. A nehezebb ökológiai körülmények között termesztett hazai faanyagunk árban és minőségben versenyeznie kell a Kárpátokból és máshonnan behozott fával! A piacgazdaságra való átállással pedig megszűnt a főhatóság direkt beavatkozási lehetősége az erdőgazdálkodásba és a faiparba. Mindezek következményeként az erdészeti főhatóság a sok száz fős minisztériumban néhány tízfős

részleggé fogyott, feladata lényegében véve az erdőgazdálkodás és a támogatási rendszer jogi kereteinek a kialakítására szűkült. Ebben a törpe minoritásban azonban rendkívül megnehezedett az ágazati sajátosságok érvényre juttatása; egy nagy szervezet ugyanis az ágazati sajátosságok nyesegetésével mindig az ügyek elintézésének egységesítésére törekszik. Ezt a homogenizálási folyamatot jól szemlélteti az erdészeti főhatóság státuszának változása: miniszterhelyettes vezette Országos Erdészeti Főigazgatóság – Erdészeti Hivatal –, nem szakember vezette főosztályi státusz. De e folyamatba sorolható az erdészeti szaporítóanyag-felügyelet integrálása az Országos Mezőgazdasági Minősítő Intézetbe, a vadbiológiai kutatás áthelyezése egy agráregyetemhez Gödöllőre, majd napjainkban az ÁESZ betagozódása a Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatalokba. Az egységesítési folyamat elméleti alapja az, hogy a minisztériumi döntéshozók az erdőgazdálkodást az agrárium egyik ágának tekintik, ami ellen mi – megfelelő szakmai érveléssel – sosem tiltakoztunk. Ahogy fogyott szakmai presztízssünk, úgy csökkent szakmai szuverenitásunk! Végül megemlítendő, hogy az ágazatirányítás társadalmi megítélését tovább rontotta az erdőterületek átgondolatlan privatizálása is, ami a magántulajdon legrosszabb formájának – az osztatlan közös tulajdonnak – az uralkodóvá válását eredményezte a magánszférában. Az ebből fakadó problémák pedig – sok százezer családot érintve – az erdészeti igazgatásra hullottak vissza. (Véleményem szerint a kárpótlási folyamattal érintett erdőket közösségi tulajdonba kellett volna adni, a kárpótolt pedig használati illetőséget kaphatott volna a társulat tulajdonában levő erdőben. De ezt a kérdést is „elrendezte” a nagypolitika és az Alkotmánybíróság, mely utóbbi szerint a privatizáció során a vagyontárgyak között – legyen az erdő, gyár vagy ház – nem lehet különbséget tenni.)

Most pedig tekintsük át saját mulasztásainkat és tévedéseinket. Az erdőben folyó gazdálkodást döntő mértékben meghatározó három „zöld törvény” – pongyolán fogalmazva az erdő-, vadászati és természetvédelmi törvény – megalkotása során az érdekütközésekből rendre az erdőgazdálkodás került ki

Fotó: Gőbölös Péter

vesztesen. A természetvédelem más tulajdonában álló erdőre vonatkozóan támaszt elvárásokat, a vadgazda pedig ugyancsak más tulajdonában álló erdőben gazdálkodik, de a jogalkotás során ez a szempont nem érvényesült kellő súllyal. Véleményem szerint ennek következtében a tulajdonjog – mely alkotmányos alapjog – súlyosan sérült! Az 1996-ban elkövetett hibát tetézi, hogy a szakma nem ismeri fel alapproblémáinak gyökerét, ebből következően a megoldásra sincs elképzelése, a társadalmi kapcsolatokban pedig állandó védekezésre kényszerül. A civil társadalom ugyanis abban a hitben kritizálja az erdőgazdálkodás gyakorlatát, hogy e téren jogosítványa parttalan, a civilek sincsenek tisztában a tulajdonjoggal. Csak ki kell hívni a TV-t! De a civil társadalom félreérti a probléma lényegét is. Miközben abban a hitben kritizál, hogy az erdőket leginkább az erdőgazdálkodás veszélyezteti, nem veszi észre azt, hogy az erdők természetes felújuló képességét legnagyobb mértékben a vadgazdálkodás félévszázados gyakorlata – az erdők vadeltartó képességét messze meghaladó vadlétszám – gátolja. Mindezek után, bár jogi végzettségem nincs, az általam feszegetett problémát – a tévedés lehetőségét is elfogadva – megpróbálom felvázolni.

Alkotmányos alapjog korlátozásának jogi feltételrendszere

A tulajdonjog tartalmazza a tulajdon használatának, hasznosításának, valamint a tulajdonnal való rendelkezésnek a jogát. Tekintettel arra, hogy a tulajdonjog alkotmányos alapjog, csak az alábbi szigorú feltételek együttes betartásával korlátozható:

– Csak törvénnyel.

E tekintetben a szóban forgó „zöld törvények” megfelelnek az alkotmányosság feltételének.

– A korlátozásnak alapos közérdeken kell nyugodnia!

Ez a közérdek az erdő- és természetvédelmi törvény esetében – lényegét tekintve – a természet- és környezetvédelem, valamint az erdők rekreációt nyújtó szolgáltatásai. Megjegyzem, hogy a közérdek körébe célszerű lenne beemelni a fának – mint megújuló ipari alapanyagoknak és energiahordozónak – a szabályozott felhasználását is. Az erdő- és természetvédelmi törvény esetében az alapos közérdek fennáll.

Az előzőektől eltérően már súlyos aggályok fogalmazhatók meg a vadászati törvénnyel kapcsolatban. A tör-

vény preambuluma kimondja, hogy: „...valamennyi vadon élő állatfaj a Föld megújuló természeti erőforrásainak, valamint a biológiai életközösségnek pótolhatatlan része”, továbbá a törvény egyik céljaként említi a természet védelmét. Ugyanakkor az erdőfelújításokat védő vadkárelhárító kerítések tömege azt bizonyítja, hogy a törvény a célját nem érte el, a vadlétszámot nem sikerült az erdők természetes vadeltartó képességéhez hozzáigazítani. A vad az erdei ökoszisztémában csak addig a szintig számít közérdeknek, amíg az nem veszélyezteti az élőhelyét, másképpen megfogalmazva: amíg az erdőfelújításokat nem kell kerítéssel védeni a vad károsítása ellen. Továbbá hasonló szigorral – mint tájidegen fák esetében – kellene vizsgálni a nem őshonos muflon szerepét a magyar erdőkben. A vadállományban a preambulumban nemzeti kinccsé való nyilvánítása is álságos. Ugyanis ezt a fogalmat az ökológia nem ismeri, az ökoszisztémában a szarvas és az erdei cickány értéke azonos. A nemzeti kinccsé nyilvánítás alapja a trófea, amely évszázados léptékű populációnemesítés révén alakult, és amely csak egy szűk kör számára jelent értéket. A törvény tehát – közérdek helyett, ügyesen álcázva – egy nagy befolyással bíró, szűk csoport érdekét szolgálja.

– A korlátozásnak arányban kell állnia a közérdekkel!

Ez az a pont, ahol jogalkotásunk mocsárba süllyed. Azon országokban, melyekben a polgári demokrácia folyama-ta töretlen, évszázadok küzdelme eredményeként alakultak ki a tulajdonjog korlátozásának a társadalom által is elfogadott normái. Ez az oka annak, hogy a régi polgári demokráciákban igen nagy eltérések tapasztalhatóak az erdőgazdálkodás és a természetvédelem érdekeinek összehangolásában. Ezek a normák azonban a létező szocializmus éveitől nálunk kivesztek, a jogalkotó abban a hitben szabályoz, hogy jogosítványa szinte parttalan. Erdőgazdálkodás vonatkozásában az arányosítás lelke annak a tisztázása, hogy egyes technológiák előírása avagy tiltása, valamint a haszonvételek korlátozása – azaz a gazdálkodó zsebében való turkálás – mely határig fogadható el? Más megfogalmazásban: az erdei ökoszisztémák hasznosítását oly módon kell fenntarthatóvá tenni, hogy eközben a tulajdonosi jogok is megfelelően érvényesüljenek. A szabályozási munkában tudomásul kell venni azt, hogy a biológiai sokféleség minden gazdálkodás alatt ál-

ló ökoszisztémában szükségszerűen csökken. A jogalkotó szakmai feladata e csökkenés társadalom által elfogadható határának a megállapítása. A polgári demokrácia elveinek érvényre juttatása érdekében vissza kell szerezni a jogalkotói szakmai önkontrollt! Ezért célszerű lenne áttekinteni az 1935. évi magyar erdőtvényt, valamint a hozzánk szakmailag és kulturálisan közel álló országok – Ausztria, Szlovénia és Bajorország – hatályos erdőtvényeit.

– A korlátozás során a legkisebb presszió elvét kell alkalmazni!

A közérdek érvényesítésének főbb útjai: a belátás (meggyőzés), anyagi ösztönzés, tiltás és védelem alá vonás. Az a tény, hogy természetszerű erdeink több mint negyven százaléka természetvédelmi oltalom alatt áll, azt bizonyítja, hogy ma a legkisebb presszió alkalmazásának elve súlyosan sérül! Ez a helyzet úgy jött létre, hogy a természetvédelmi hatóság az erdőgazdálkodás folyamatába való beavatkozás jogcímét védelem alá vonással szerzi meg. Elsőként használja azt a jogi eszközt, ami a tulajdonosi jogok legnagyobb korlátozásával jár! Ez az eljárás egyrészt a tulajdonosi jogok súlyos sérelmét jelenti, másfelől igen nagy bürokráciát is eredményez. A gazdálkodás ugyanis az erdészeti és a természetvédelmi hatóság kettős felügyelete alá kerül!

Most pedig tekintsük át röviden az állami presszió helyes sorrendjét. Az állam saját tulajdonú erdeiben – a tulajdonos jogán – a közérdekkel arányoshoz képest többletkorlátozást is elvállalhat. (Erre Tübingenben találhatunk példát.) Leginkább itt lehet érvényesíteni a „belátás elvét”, természetesen az anyagi korlátok adta lehetőségeken belül, hiszen az erdészeti részvénytársaságok a versenyszférában működnek.

Az anyagi ösztönzés a magánszférában nagy jelentőségű, hiszen az nem várható el, hogy az erdőtulajdonos közcélra otthonról hozzon pénzt, avagy beérje a lehetségesnél jóval kisebb jövedelemmel. Ez történhet támogatási rendbe illesztett módon, avagy eseti, polgárjogi szerződéssel a felek között. Ezek egyikéhez sincs szükség védelem alá vonásra! Burgenlandban tapasztaltuk, hogy egy erdőbirtokossági társulás rendkívül gyenge termőhelyen hektáronként évi 4000 schillinget kapott azért, hogy ott ne folytasson gazdálkodást. De az anyagi ösztönzés körébe értendő az is, hogy egy-egy nagyobb fecsoport megkíméléseért, természetkímélőbb, de drágább technológia alkal-

mazásáért, vagy amikor a vágáskor növelése következtében jelentőssé válik a faanyagromlás, az erdőgazdálkodó kompenzációt kapjon.

Tiltásnak csak különösen indokolt esetben van helye! E tekintetben igen nagy jelentősége van az erdősítésekben a fafajmegválasztás korlátozásának, különösen erdőtelepítésekben, illetve háteresetekben a túl szigorú célállomány-elvárásoknak, valamint a technológiai eszköztárba való beavatkozásnak.

Védelem alá vonásnak csakis az esetben van jogalapja, ha a természetvédelem különleges érdekei olyan egyedi kezelést kívánnak, melyek a belátás, az anyagi ösztönzés és a közérdekkel arányos tiltás eszköztárával nem érhetőek el. A védelem alá vonás feltétlen kompenzációköteles!

– Aki korlátoz, az fizet!

A túlzott természetvédelmi törekvések meggátolásának leghatékonyabb eszköze ezen elv szigorú érvényesítése. Ugyanakkor rendezőelvként kimondható az, hogy a közérdekkel arányos korlátozást az erdőtulajdonos anyagi kompenzáció nélkül köteles tűrni. (Az arányosításnak éppen ezért nagy a jelentősége.) De mi legyen azokkal az erdőkkel, melyekben a gyenge termőhelyi potenciál miatt a gazdálkodás tartósan veszteséges? Piacgazdaságban a veszteséges vállalkozás szükségszerűen felszámolásra kerül, ugyanakkor az erdőtvény alapján az erdőfenntartással felhagyni nem lehet. Ez az ellentmondás kizárólag az „aki korlátoz, az fizet” elv alapján oldható fel! Az erdészeti jogalkotásnak ez az egyik legkényesebb kérdése. A szóban forgó probléma kezelésére – a legkisebb költségvetési forrás igénybevételét feltételezve – két stratégia kínálkozik. Erdőklímában az ökonómiai küszöb alatti erdőket – a természetvédelemmel karöltve – vissza kell vezetni természetközeli állapotba, majd – legalábbis a magánszférában – be kell vezetni egy feltételekhez kötött, területalapú támogatást. E stratégia sikerének alapfeltétele a vadlétszám normalizálása. Erdőssztyepp klímában pedig a gyenge termőhelyű, ültetvényyszerű erdőterületeket – ha arra van fogadókészség, amit én kétek – vagy vissza kell adni a mezőgazdaságnak, vagy a tájidegen fajokból álló faültvények fenntartását is támogatni szükséges, ha az elkerülhetetlen veszteséget okoz. Környezetvédelemre való hivatkozással erre is megteremthető a jogalap. Az alföldi, gyenge termőhelyi potenciálú, természetszerű erdőkben pedig – a me-

zőgazdasággal szorosan együttműködve – egy ligetes tájrehabilitációt lehetne megkezdeni, ahol a gyenge termőhelyfoltokat legeltetéssel a mezőgazdaság tartaná megfelelő állapotban. E program a természetvédelmi ambíciók kiélésének komoly terepe lehetne.

A szakhatósági együttműködés problémaköre

A három „zöld törvény” között a jogalkotói szándék szerint a szakhatósági együttműködés teremti meg a kapcsolatot. Ez a jogtechnika általában azt a célt szolgálja, hogy egy-egy konkrét esetben az ügydöntő hatóság döntési jogositványát átengedi a szakhatóságnak. Például védelem alatt álló területen az építésügyi hatóság egy út megépítése tárgyában döntési jogosultságát átengedi a természetvédelmi hatóságnak. Esetünkben azonban egészen másról van szó, a természetvédelmi hatóság már az erdőgazdálkodás teljes folyamatellenőrzését veszi át! Ugyanis természetvédelmi oltalom alatt álló erdőkben az alkalmazható technológiákat és a haszonvételi lehetőségeket a természetvédelmi hatóság dönti el, ami pedig kimeríti a „gazdálkodó zsebében való turkálás” fogalmát. Más nézőpontból ez azt jelenti, hogy miközben az erdőkben kormányzati munkamegosztás alapján az erdőgazdálkodásért az erdészeti főhatóság viseli az ágazati felelősséget, addig a gazdálkodás minden lényeges kérdését – ágazati felelősségvállalás nélkül – a természetvédelmi hatóság dönti el. Ez hatáskörmegosztás helyett inkább hatáskörvonásnak tűnik! A szabályozás és az ágazati felelősségvállalás egységének helyreállítása az erdőgazdálkodó számára létkérdés, a tulaj-

donosi jogok sérelme e nélkül nem orvosolható, de nélküle a túlbujránzó bürokrácia sem csökkenthető lényegesen! Véleményem szerint ez a tarthatatlan helyzet úgy oldható fel, hogy a természetvédelmi törvényben csupán az erdők biológiai sokfélesége védelmének szükségességét szabad deklarálni, de azt részletesen az erdőtvényben kell kifejteni! Jogfilozófiai oldalról megközelítve: ha a biológiai sokféleség – a közérdek – megfelelő védelme az erdőtvényből hiányzik, akkor az erdőtvény korlátozásainak nincs jogalapja, az egész szabályozás a levegőben lóg. Ha viszont benne van, mi szükség van a természetvédelmi oltalomra? Ugyanakkor a fokozottan védett erdőterületeket természetvédelmi kezelésbe kell adni, hiszen az erdők e szűk körében a szabályozás és az ágazati felelősségvállalás egysége csak így valósítható meg.

A szakhatósági együttműködés másik örökzöld problémája, hogy 1996 óta a vadlétszámot – bizonyított módon – nem sikerült az erdők természetes vadeltartó képességéhez igazítani, a túl nagy vadlétszám pedig az IUCN (Természetvédelmi Világszövetség) klasszikusan tömör megfogalmazása szerint az erdők szelektív kizsákmányolásához vezet, azaz közérdeket sért. A közölt kép (fotó: Csóka György) jól szemlélteti azt az állapotot, hogy a nudum állapotú talajon, a vad kirekesztése után, emberi beavatkozás nélkül, milyen dús vegetáció jön létre, másképpen megfogalmazva: a vadállomány milyen mértékben fojtja le az erdő természetes megújuló képességét. A mai áldatlan helyzet fenntartásában a természetvédelmi hatóság felelősége elvitathatatlan! Ez az örökzöld téma is a polgári demokrácia talaján állva oldató meg. A vadászati tör-

vényben előírt 3000 hektáros minimális vadászterület a tulajdonnal való rendelkezési jog súlyos sérelmét jelenti, mivel ehhez a mértékhez nem fűződik közérdek! Tőlünk nyugatra az önálló vadászterület alsó határa csupán néhány száz hektár, amit már kisszámú termőföld-tulajdonos is könnyen elérhet. De az erdő-törvény sem tartalmaz olyan előírást, mely a társult erdőgazdálkodás minimális területi mértékét megszabná, pedig az erdőfenntartáshoz sokkal több közérdek fűződik, mint a vadgazdálkodáshoz. Né-

hány száz hektáros vadászterületek esetében egyrészt a mainál sokkal jobban érvényesülne a termőföldhöz kötődő tulajdonjog, másfelől e kis vadászközösségek számára egzisztenciális kérdést jelentene a mező- és erdőgazdasági vadkár alacsony szinten való tartása, azaz a vadlét-szám normalizálása.

Véleményem szerint, a szakhatósági együttműködés az erdőgazdálkodásban a termőföldhöz kötődő tulajdonjog súlyos sérelméhez vezet, mivel a legkisebb presszió alkalmazásának elve se-

rül, másfelől az erdészeti és a természetvédelmi hatóság kettős felügyeletéből kifolyólag óriási bürokráciát hárít az erdőgazdálkodói körre. Továbbá, a szakhatósági együttműködés bizonyított módon nem képes a vad és élőhelye közti egyensúly megteremtésére.

(A vitaindító cikk folytatása „A gazdálkodás hatása az erdők biológiai sokféleségére” címmel az október lapszám-ban jelenik meg.)

Bartha Pál

Konkrét javaslat az átalakító üzemmód erdőmérnöki tervezéséhez

Napjaink szakmai közbeszédében újra és újra fölmerül az *átalakító üzemmód* és annak tervezése. Hosszas bevezető és magyarázkodás helyett térjünk rögtön a lényegre! Az átalakító üzemmód tervezésének *lépéseit erdőrészletenként* a következők szerint gondolom:

I. Differenciált termőhely- és faállomány-leírás:

1. az erdőrészlet termőhely szerinti elkülönítése *termőhelyfélékké*:
 - sík vidéken/síkon pl. a tengerszint feletti abszolút, ill. relatív magasság szerint;
 - domb- és hegyvidéken pl. a domborzat szerint: domb-/hegyláb, domb-/hegyoldal, domb-/hegytető alapján történhet, persze a genetikai talajtípusokat is számításba véve;
2. a termőhely szerint elkülönített faállományokat *állományrészekké* alakítjuk:
 - először jelöljük ki az „őserdőnek valót” (ezt egy szombathelyi terepi bemutató kapcsán hallottam);
 - a fennmaradó állományrészeket bontjuk további *faállományfélékké*. (A faállományféle viszony fogalma: az elkülöníthető legkisebb faállomány-szerkezet, amely minőségileg eltér a szomszédos faállomány szerkezetétől – pl. a kor, elegyarány, vágásérettségi kor stb. alapján – „igényesebbek” akár „biogrúpnak” is nevezhetnék...).

II. Differenciált tervezés:

3. a *faállományfélék vágásérettségi korának* megállapítása következzen, ebből egyenesen adódik a faállományfélék *vágásérettségi mutatója* [emlékeztetőül: a *vágásérettségi mutató* = vágásérettségi kor – (mínusz) jelenlegi kor], amely megmutatja, hogy az

egy-egy faállományféléink szerintünk „meddig bírják még”; a faállományfélékké-bontás egyúttal az *üzemmódot* is meghatározza;

4. a faállományfélék vágásérettségi mutatóinak ismeretében a faállományfélék *átalakításának ideje* így adott lesz. Ha évente a *vágásérettségi mutatójuk* alapján számított *évi véghasználati hozami* területek faállományait vágjuk, akkor egészen biztosan „végigérünk” az erdőrészlet átalakításával, és egyúttal tartamos lesz a *területi és fatérfogathozamunk*, valamint a faállományfélék szerkezetét is szabályossá alakítottuk;
5. a faállományfélék évi véghasználati hozami területeit az *üzemmódjaiknak megfelelő* nagyságú, darabszámú és eloszlású *lékekre bontjuk*, így egyben teljesül a *többszintűség* és a *többszintűség* követelménye. Az *évi véghasználati hozami terület lékekre bontásának szempontjai*:
 - egy-egy léknek a *nagyságát a természetes felújulást* legjobban segítő tényezők határozzák meg. A gyakorlatból *két módszert* említek: egyik a *bükkösök* esetében a *Török-féle* égtáj és aljnövényzet szerintit, a másik a *kocsánytalan tölgyesek* esetében a *Csepányi-féle* léknagyság-meghatározást;
 - hogy hány darab *egyesfa* koronavetülete alkotja az egy lék nagyságát – magyarán hány fát kell majd kivágnunk – az többek között a fafajtól, a magasságtól és a korona nagyságától függ. (Itt jön egy csúnya szó az *iteráció* – fokozatos közelítés – és módszere...);
6. a *véghasználati hozami fatérfogatokat* szokásos módon, az állományfélék hozami területei szerint számítjuk.

A terepen – vagyis az *erdőben* – a lépések *pontjai szerinti feladatokat* tulajdonképpen egyszerre gondoljuk át, szinte-

Jelzősz.	Áll.rész ter.	Fafaj	E.ar.	Kor	V.é.kor	V.é.mutató	Évi.vh.-i hoz.ter.	Lékek üzemmódja
1	3,5	KST	50	70	180	110	3.5 : 110 = 0,032	Szálalóvágásos
1		KTT	30					
1		GY	20					
2	5,0	CS	100	70	100	30	5.0 : 30 = 0,167	Felújítóvágásos
3	1,5	CS	100	70	-	-	-	„őserdő”
Összesen	10,0 ha	-	-				0,199 ha/év	-

tízáljuk és tervezzük meg. Az *első négy* pontban foglaltak az erdőtervező feladatai, a *lékek*re bontást egyértelműen a *gazdálkodónak* kell elvégeznie, ajánlatos ezt az *erdőfelügyelő* közreműködésével megtervezni.

A jobb érthetőség érdekében egyszerű példánkban egy valós, *bárom állományrész*ből álló, síkvidéki erdőrészt *átalakító üzem*módjának általam elgondolt tervezését a *táblázatba* foglalva közlöm. (Példánkban az *állományrészek* meg-egyeznek a *faállományfélékkel*.)

A *bárom állományrész*hez tartozó állapotleírást és számítást a *jelzőszámuk* alapján ismerhetjük fel. (Egyszerűen hihetetlen, hogy az állományrészekre vonatkozó – vagyis a valódi faállomány szerkezetet tükröző – *jelzőszámokat*, az „*eus előírásokra*” hivatkozva, *eltörölték* az üzemtervekből, így „*visszafejlődünk*” az 1955-ös erdőrendezési utasítás erdőleírásához...)

- Az *1-es* jelzőszámú *első állományrész* *átalakítása* a vágásérettségi mutató alapján 110 évig fog tartani, ha évente a hozami területet, a *0,032* ha-t vágjuk és *szállóvágásos* üzemmódban kezeljük. Ennek következménye, hogy ebben az állományrészben 110 év múlva 110 db, egyenként *0,032* ha-os *korfok* lesz.
- A *2-es* jelzőszámú *második állományrész* *átalakítása* a vágásérettségi mutató szerint jóval rövidebb, csak 30 évig tart majd, mert az elegyetlen cseres legfeljebb addig „*bírja*”. Itt is az évi véghasználati hozami területet, a *0,199* ha-t vágjuk *felújítóvágásos* üzemmódban. Az eredmény ebben az állományrészben pedig 30 év múlva 30 db, egyenként *0,167* ha-os *korfok* keletkeznek. (Ne feledjük, hogy mindkét állományrész korfokait *több lék* faállománya fogja alkotni.)

– A *3-as* jelzőszámú *harmadik állományrész* – faállományféléit – „*őserdőnek*” hagyjuk, mert kavicspadon áll, felesleges vele bármit is tenni, megtapasztalhatjuk majd, hogy a természet hogyan fog ott „*dolgozni*”.

A véghasználati hozami *terület* és hozami *fatérfogat* kiszámítása:

Az erdőrészt *évi véghasználati hozami területe: 0,199 ha*. Az erdőrészt tervidőszakra vonatkozó *tízévi véghasználati hozami területe: 10x0,199= 1,99~2 ha*.

Az *évi* és a *tízévi véghasználati hozami terület*hez tartozó *fatérfogatok*at hagyományos módon – a hektáronkénti *fatérfogat* és *növedék* ismeretében – számítjuk és írjuk elő az üzemtervekben.

Befejezésül álljon itt *bárom „ördögtől való gondolat”*, amelyet az *átalakító üzemmód* tervezése kapcsán megfogalmaztam:

- az egyik szerint *erdőrésztelenként* legyen természetes a *többféle üzemmód* alkalmazása és így az állományrészek felújításával egy „*ősidők óta*” áhított szempont, a *termőhely szerinti erdőrészt* kialakítása teljesülne;
- a másik szerint az *erdőrésztelenkénti valódi, erdőmérnöki hozamszabályozás* tervezése lenne ajánlatos a *tartamos hozamok* érdekében;
- a tartamos hozamot a faállomány *szabályos szerkezete* teszi lehetővé. (*Király László erdőmérnök professzor* szerint minden szabályos állapot elérését rugalmasan kell kezelni: „*Az iránytűt sem azért használjuk, mert az Északi-sarkra kívánunk menni...*”).

Szerintem: teremtsünk újra „erdőmérnöki rendet” az erdőben! De lehet róla vitatkozni...

dr. Szélesy Miklós

T á j é k o z t a t á s

Az Erdészcsillag Alapítvány 2011/2012. tanévre Erdészeti Ösztöndíj Pályázatot hirdetett szakmai középfokú iskolai tanulók részére.

A pályázati kiírásra összesen négy pályázat érkezett be, melyből a:

Roth Gyula Gyakorló Szakközépiskola (Sopron)	2 pályázatot
Bedő Albert Középiskola, Erdészeti Szakiskola (Ásotthalom)	1 pályázatot
Szegedi Szolgáltatási Középiskola és Szakiskola	
Kiss Ferenc Erdészeti Tagintézménye (Szeged)	1 pályázatot

küldött.

A beérkezett pályázatokat az Erdészcsillag Alapítvány Kuratóriuma 2011. július 26-i ülésén értékelte és az alábbi döntést hozta:

Vid Viktor Gedeon (Sopron)
Hámori András (Sopron)

részesült ösztöndíjban.

Az ösztöndíjra jogosító okirat ünnepélyes keretek között, az érintett iskola tanévnyitóján kerül átadásra.

Gémesi József
az Erdészcsillag Alapítvány
Kuratóriumának elnöke

Van okunk az ünneplésre?

2011. az Erdők Éve

Az ENSZ Erdészeti Fórumának (UNFF) előterjesztésére az Egyesült Nemzetek Szervezete a 2011-es évet az Erdők Événak nyilvánította. A kezdeményezés célja, hogy ráirányítsa a figyelmet az erdők és a fenntartható erdőgazdálkodás nélkülözhetetlen szerepére az éghajlat védelme tekintetében. Különös jelentőséget kaptak az erdők az előrejelzett klímaváltozás mérséklése szempontjából. Az erdőirtás, az erdőhasználat kihat a globális szénforgalomra, a levegő CO₂- és aeroszoltartalmára, a Föld albedójára, és ezzel közvetlen befolyással van az éghajlat alakulására. Az erdőtakaró gigászi széntároló: a Föld erdeinek (élő) biomasszája 283 milliárd tonna szén tartalmaz. Ha ehhez hozzászámítjuk a holt szerves anyag (humusz, avar) és az erdőtalaj széntartalmát, az *50%-kal meghaladja a földi légkörben CO₂ formájában található szén mennyiségét!* Az erdő tartamos (fenntartható) használata, az új erdők és ültetvények telepítése – a termelt fatermékekkel együtt – a légköri szén megkötését is növeli. (Megjegyzendő, hogy ugyanakkor az érintetlen őserdő a közvélekedéssel ellentétben szénsemleges, nem bocsát ki, de nem is köt meg szén.)

Az erdő szennyelő szerepét nem csak a folytatódó erdőirtások és a túlhasznált erdőterületek degradációja rontja; hozzájárulnak az erdőtüzek és egyéb biotikus vagy abiotikus katasztrófák (pl. viharkárok, rovargradációk). Nincsenek megbízható adatok az elpusztult erdőterület nagyságáról. Évente átlagosan mintegy 100 millió hektár erdőterület megsemmisülését mutatják ki a statisztikák, amely bizonyosan alábecsült adat. Minden felsorolt tényezőt figyelembe véve, az erdei biomassza „szénraktára” összességében évente 1,1 milliárd tonnával csökken.

Az emberi környezet globális megítélése tekintetében tehát megkerülhetetlen kérdés Földünk erdőtakarójának állapota. Ezért nemcsak erdészek számára fontos, hogy az ENSZ élelmezési szervezete, a FAO Erdészeti Osztálya 5 éves időközben felméri a Föld erdészeti erőforrá-

sainak helyzetét. A 2010. évi „Felmérés a Globális Erdészeti Erőforrásokról” valamennyi ENSZ tagállam adatait tartalmazza (www.fao.org/forestry/fra/fra2010).^{*} A Felmérés legfontosabb megállapításai két pontban foglalhatók össze:

1. az elmúlt 20 évben az erdőirtás üteme jelentősen csökkent, évi átlagban 8,8 millió hektárról évi 5,2 millió hektárra és
2. a természetközeli és őserdőket tehermentesítő ültetvények területe nő, mára elérte a 150 millió hektárt.

Bármennyire is optimistának tűnik a két üzenet, a számok mögött rejlő valószínűleg erősen differenciált képet mutat.

A Föld jelenlegi erdősültsége, az erdők eloszlása

2010-ben a globális erdőterület majdnem pontosan 4 milliárd hektárra (a szárazföldek 31%-a) becsülték. Az

egy főre eső terület világátlagos 0,6 ha, ez azonban nagyon egyenetlenül oszlik meg. Így pl. 64 ország összesen 2 milliárd lakosa kevesebb mint 0,1 ha/fő erdőterülettel rendelkezik. A négy erdőben leggazdagabb ország (Orosz Föderáció, Brazília, Kanada és az Egyesült Államok) viszont a világ erdőterületének majdnem felével rendelkezik (48%). Ugyanakkor az említett 64 ország együttes erdőterülete még a 10%-ot sem éri el. Magyarország a világátlaggal egybevetve még most is erdőben szegénynek minősül, hiszen egy főre eső erdőterületünk egy fél focipályányi, mindössze 0,2 hektár. Világszerte az erdőterület több mint felében folyik gazdálkodás. Az évente kitermelt fatérfogat több mint 3,1 milliárd m³. A magyar fakitermelés 7 millió m³-e – erdőterületre vonatkoztatva – a világátlag kétszerese.

A globális erdőterület 2010-ben és két évtizedes változása földrészenként

	Erdőterület 2010 -ben (1000 ha)	változás 1990-2010		
		1000 ha	20 év alatt (%)	átl. ütem 1000 ha/év
Afrika	674 419	-74 819	-11,09	-3741
Ázsia**	592 512	16 402	2,77	820
Európa**	1 005 001	15 530	1,54	777
ebből Magyarország:	2 029	228	11,24	11
Észak- és Közép-Amerika	705 393	-2 990	-0,42	-150
Dél-Amerika	864 351	-82 103	-9,49	-4105
Ausztrália, Óceánia	191 384	-7 360	-3,85	-368
Világ	4 033 060	-135 339	-3,36	-6767

^{*} A Felmérésről a „Fatáj” honlapon részletes adatokat közölt.

^{**} Egész Oroszország erdősegeit, ázsiai területeivel együtt, Európához számítja a FAO statisztikája.

Az erdőpusztítás üteme csökken?

A Föld erdőterülete jelenleg évente a hazai erdőterület két és félszeresével, 5,2 millió hektárral csökken. Az erdőirtás mindenekelőtt az őserdők területét csökkenti. Világviszonylatban még az erdőterület 36%-a számít őserdőnek – ennek azonban csak kisebb fele trópusi esőerdő, amit a közvélemény „őserdőnek” tart (őserdők természetesen Kanada és Oroszország érintetlen tajgái is). Az őserdők végleges területcsökkenése elsősorban a leggazdagabb fajdiverzitással rendelkező trópusi esőerdőket érinti.

A kontinensek helyzetét áttekintve (táblázat) látható, hogy **Afrika** erdőfogyási üteme százalékosan a legnagyobb, a kelet-afrikai és Száhel-övezeti országok szenvedik el a legnagyobb veszteségeket, éppen a legérzékenyebb félárid és arid területeken.

Ázsia látszólag növekvő erdőterülete nagyon eltérő trendeket takar. A Közép-és Közel-Kelet, valamint Közép-Ázsia országainak erdővagyonára csekély (összesen is csak 44 millió hektár) és jelenleg minden erőfeszítés ellenére alig változik. Ugyanakkor Délkelet-Ázsiában a gyorsan gyarapodó népesség hatalmas iramban fogyasztja az erdőterületet. Ezzel ellentétben a világ legnagyobb erdőtelepítési vállalkozásának lehetünk tanúi Kínában, ahol a jelenlegi kimutatások szerint az ország az elmúlt 20 évben 24%-kal növelte erdőterületét. Az erdősisítés a szó legszorosabb értelmében létfontosságú Kína számára az északnyugatról terjedő sivatagosodás miatt. Az elmúlt évtizedek politikai kampányai hatására létrehozott erdők megmaradása azonban igen gyenge: alig 15%-uk élte túl a szélsőséges körülményeket. A „zöld fal” nem állította meg a sivatagosodás ütemét sem, becslések szerint jelenleg

évente 360 ezer hektár termőföldet veszít az ország. Ezért a kínai statisztikákat óvatossággal kell kezelni.

Több mint évi négy millió hektár tűnik el a még mindig nagyon jelentős erdővagyonnal rendelkező **Közép- és Dél-Amerika** erdővagyonából. Közismert, hogy erdőirtásban Brazília világviszonylatban messze a legelső, erdőterülete – hihetetlen – 2,8 millió hektárral csökken évente! A kontinens szomorú átlagát alig javítja, hogy két rendezett erdőgazdálkodású ország gyarapítja erdővagyonát: Chile és Uruguay. A FAO erdőstatisztikáihoz meg kell még jegyezni, hogy az „erdő” rendkívül rugalmas értelmezése miatt – a trópusokon már akár 10% borítottságot erdőnek tekintenek – a számokból levonható következtetések a valóságnál optimistább képet rajzolnak!

Észak-Amerika és Óceánia erdővagyonának változásai nem jelentősek, bár az átlagok itt is jelentős eltéréseket takarnak: míg az USA-ban évi 483 ezer hektárral gyarapodik az erdőterület, ugyanakkor Mexikóé évi 274 ezerrel csökken.

Az óriási **orosz erdőterületre** kimutatott csekély területváltozás statisztikai hibahatáron belül esik. A területkimutatás természetesen nem sokat mond az erdők állapota-ról. Így pl. csak 2000-ben 800 ezer hektáron pusztítottak erdőtüzek. (Kanada és az USA fenyveseiben ebben az évben 300-300 ezer hektár erdőtüzkárt jelentettek.)

Az Oroszország nélküli **Európa** az egyetlen kontinensnyi térség, amely nemcsak általában mutat fel erdő-

gyarapodást, hanem valamennyi államában külön-külön is pozitív a mérleg. Még a hagyományosan erdő borította országokban is gyarapszik az erdőterület (Svédországban évente 11 ezer hektárral). A százalékos növekedés Izlandon a legnagyobb, persze így is csak 46 ezer hektárnyi erdővel rendelkeznek.

Európa-szerte állami és uniós támogatás segíti az erdőtelepítést, ebben Magyarország évi 11 ezer hektárral átlagos helyet foglal el. „Dobogósak” a Földközi tenger melletti országok (pl. Spanyolország: évi 296 ezer hektár, Olaszország 106 ezer hektár területnövekedéssel). Ez a növekedés azonban nem elsősorban erdőtelepítésekből, hanem nagyrészt a korábban megművelt területek természetes visszaerdősüléséből adódik. Úgy tartják, hogy a mediterránban tűzzel és legeltetéssel kiirtott erdők 20. századi visszatérése a legnagyobb mértékű földhasználat-változás a kőkorszak óta!

Az erdőirtás okairól

Általában a trópusi esőerdőkben működő fakitermelő cégeket tartja a közgondolkodás az erdőirtás elsődleges okozóinak. A valóságban a helyzet bonyolultabb, ugyanis a trópusokon nem gyakorolják a mérsékelt övi erdőkből ismert tarvágást. A nagyon vegyes összetételű, sok fajfajú esőerdőkben csak válogatott fajokat érdemes kitermelni, hektáronként alig néhány fát. A fakitermelés persze így is aránytalan károkat okoz (minden egyes fához közelítő nyomot kell vágni), de az erdők kiirtásáért a feltárási utakon bejutó illegális telepések felelősek. Számos trópusi országban a lakosság gyors gyarapodása miatt állami programokkal is támogatják az erdőirtást, így pl. Malaysiában. Szerencsés esetben legalább fás kultúrát telepítenek a helyére (olajpálmát, kakaó- vagy teaültetvényt). Számos instabil, korrupt kormányzatú, mély nyomorban élő országban a népesség robbanásszerű növekedése katasztrófális ökológiai követke-

ményekhez vezetett. Így pl. Nigéria az elmúlt 20 év alatt erdeinek 90 százalékát elvesztette! Nem hagyhatjuk említés nélkül, hogy sok sűrűn lakott fejlődő országban az erdőirtás üteme azért csökken, mert egyszerűen nincs már mit kiirtani: a hozzáférhető erdők elfogytak.

A politikai és népesedési viszonyok szerepét az erdőterület alakulásában jól mutatja két szomszédos, hasonló nagyságú és adottságú afrikai kisállam, Ruanda és Burundi esete: míg az előbbiben az erdőterület-változás rátája évi +6,7%, a polgárháborús Burundiban ugyanez 5,2%. Ugyanezt mutatja a szintén szomszédos, karib-tengeri Haiti (358 fő/km²) és Dominika (206 fő/km²) példája is. A fejenként mindössze 1100 dollár/év GDP-t termelő haitiak mára gyakorlatilag kiirtották a teljes erdőterületüket, alig 4% maradt, addig a jobban prosperáló Dominikában 8400 dollár/fős GDP mellett az erdőszűltség 41%-os.

A világ erdőterületének 11%-a elsődlegesen a biodiverzitás védelmét szolgálja

1990 óta Afrika kivételével valamennyi kontinensen jelentősen nőtt az elsődlegesen természetvédelmi célú erdők területe, és jelenleg a globális erdőtakaró 11%-a védett. Az erdőtípusok fajgazdagsága természetesen klimatikus, evolúciós és emberi hatások miatt nagyon eltérő. Az északi félteke óriási kiterjedésű boreális erdőövében a fás fajok száma általában tíz alatt van. Az esős szubtrópusok és a trópusok erdei közismerten fajgazdagok: Brazíliában pl. 7780 fafajt tartanak nyilván.

Ugyanakkor a gazdaságilag igazán jelentős fafajok száma igen csekély. A világ nagy részére igaz, hogy a tíz leggyakoribb fafaj szolgáltatja az élőfaterfogatnak több mint a felét. Kivételt képeznek a különösen fajgazdag régiók, mint Közép- és Nyugat-Afrika, Délkelet-Ázsia, valamint Közép-Amerika és az Amazonas-medence.

A faültetvények kiterjedése nő, de nem kielégítő mértékben

A faültetvények területe ma 150 millió hektár, azaz az összes erdőterület alig 3,8%-a. Ez a terület az elmúlt öt évben alig 2,8 millió hektárral nőtt. A telepítések visszaesésének pénzügyi okai vannak. Az ültetvények így továbbra sem képesek az őserdőkre és a természetközeli erdőkre nehezedeő nyomást világvíviszonylatban csökkenteni.

Azok a próbálkozások, amelyek a trópusi esőerdőkben egyfajta fenntartható

gazdálkodást próbáltak bevezetni, nem hozták meg a kellő eredményt. Be kell látni, hogy az esős trópusokon a biodiverzitás fenntartását nem lehet összeegyeztetni a gazdaságos fakitermelés követelményeivel, és erre a nyomorgó helyi lakosság igényei sem adnak lehetőséget. Az ültetvényekre tehát szükség van. A faültetvények létesítését a trópusokon főleg mezőgazdasági köztesműveléssel lehet elősegíteni (ún. taungya rendszer).

Megújuló energiafogyasztásunk fele faalapú

Az EUROSTAT június 15-i közleménye a címbeli két tényező kiemelésével kezdődik. (A közlemény EN, FR, DE nyelveken érhető el.)

Az EU 27 erdő- és egyéb fás területe 2010-ben összesen 178 millió ha volt, ami 40%-os erdőszűltséget jelent. Ez a világ erdeinek 4%-a. Az EU 27 erdeinek 3/4 része fakitermelést szolgáló gazdasági erdő, melyekben a növedék 1/3-dal haladta meg a bruttó fakitermelést 2010-ben. Az EU 27-ben 2009-ben a megújuló energiák az összes energiafelhasználás 9%-át tették ki, aminek majdnem fele fából és fahulladékból származott.

Az adatok az Erdőgazdálkodás az EU-ban és a világban című, 2011. évi, június 15-én közzétett EUROSTAT kiadványból származnak. (pdf, 116 oldal, de díjmentesen papíron is rendelhető. Nyelv: angol.)

A kiadvány bemutatja az EU és a világ erdeit, négy fő fejezete:

1. Az erdők (az erdei források, termékek, szolgáltatások, környezeti ügyek).
2. Az erdőgazdálkodás és fafeldolgozás gazdasági mutatói (fakitermelés és fatermékek gyártása).
3. Fa és fatermékek (fa és fatermékek termelése és kereskedelme, hulladék, fatermékek újrahasznosítása, cellulóz és papír).
4. A fa mint energiahordozó (a fa energiahordozónkénti fogyasztása az EU-ban és a világon).

A mellékletek között figyelemre méltó a szénre átszámítási tényezők táblázata, melynek segítségével a különböző fatermékek széntartalma gyorsan számítható.

A kiadványt az EUROSTAT az Erdők Nemzetközi Éve alkalmából jelentette meg. Az erdőszűltség a legmagasabb Finnországban (77%), Svédországban (76%), Szlovéniában (63%), Lettországon (56%), Spanyolországban (55%) és Észtországban (54%). Ugyanakkor a legalacsonyabb Máltán (kevesebb, mint 0,5%), Hollandiában (11%), Írországon és az Egyesült Királyságban (mindkettő 12%) és Dániában (14%).

A gazdasági erdők aránya 2010-ben

Hazai tanulság, hogy a szénmegkötés elősegítése nemcsak új erőtelepítéssel és (átmenetileg) a természetvédelem kiterjesztésével érhető el, hanem *ebbezzel hozzájárul az erdők fenntartható hasznosítása és a fatermékek minél hosszabb élettartamú felhasználása is.*

(A cikk a NyME TÁMOP 422 és 421B projektek támogatásával készült.)

Mátyás Csaba

11% Cipruson, illetve 50% Portugáliában, valamint a legmagasabb – 98% – Dániában és Luxemburgban. A fakitermelést szolgáló erdőket az EU tagországokban tartamosan kezelik. Az erdők teljes fatömege az EU 27-ben 2010-ben 21 750 millió m³ volt. Ebben legnagyobb tételek: Németország (3466 millió m³) Svédország (2651 millió m³) és Franciaország (2453 millió m³).

A fakitermelésre rendelkezésre álló teljes fatömeg évi növedéke 770 millió m³ volt 2010-ben, amivel szemben a bruttó fakitermelés 480 millió m³ volt, tehát a növedék 1/3-dal több, mint a fakitermelés mennyisége. Az EU minden tagországában kevesebb a fakitermelés, mint a növedék, kivéve Hollandiában, ahol azonos volt 2010-ben.

A fa és fahulladék megújulóenergia-felhasználáson belüli hányada a ciprusi 16%-tól az észti 97%-ig terjed. A tagországok többségében a megújuló energia többsége fából származik. 2009-ben a legmagasabb értékek: Észtország (97%), Litvánia (87%), Lengyelország (83%), Finnország (82%), Lettország (80%) és Magyarország (78%). A legalacsonyabbak pedig: Ciprus (16%), Olaszország (23%), Egyesült Királyság (27%) és Luxemburg (28%). A fafeldolgozás a legjelentősebb az országok gazdaságában Lettországon, Észtországon és Finnországon. Az EU 27-ben a fafeldolgozás az összes ipari hozzáadott érték 7%-át tette ki 2008-ban, amiből a papír és a papírtételek 2,4%-pontot, a nyomtatás és a kapcsolódó szolgáltatások 2,3%-pontot, a fa és fatermékek gyártása pedig 2,1%-pontot tett ki. Az országok közül e téren az alsó és a felső mezőben helyezkednek el: 2,4% Írországon és 4,4% Magyarországon a legalacsonyabb, míg 14,6% Finnországon, 16,5% Észtországon és 21,5% Lettországon a legmagasabb ez az érték. A kiadványból az EU és a világ erdőgazdálkodása és faipara számos egyéb adata ismerhető meg, használatra forgathatók a gazdaságelemzők, oktatók és e szakterület vállalkozásai.

Az EUROSTAT forrás felhasználásával az ismertetést készítette:

Möcsényi Miklós

A Szeniorok Tanácsa üléséről

Dr. S. Nagy László, a Szeniorok Tanácsának (SzT) elnöke megnyitójában felkésztette a jelenlévőket a napirendre tűzött téma időszerűségét illetően, különös tekintettel a hatékonyabb együttműködés módjainak körvonalazására. Vázolta az OEE Almanachjához készített SzT történetében foglalt célkitűzéseit, és ajánlásokat kiemelve azt, hogy napjainkban az erdő érdemibb értékeléséért ajánlatos határozottabban cselekedni. Talán még nem késő „lépni” az erdő szerepének az Alkotmányban történő megjelenítésére, jelezve, hogy erre vonatkozóan a köztársasági elnöknek – magánemberként – írt levelében ő is javasolta normaszöveg 0. bekezdésben történő befoglalását. Kifejtette véleményét az erdészszakmában – saját sorsunk miatt – kialakult aggodalom okairól és figyelemfelkeltő javaslataival lehetséges megoldásokat is felvázolva.

Zambó Péter elnök tájékoztatást adott az OEE vezetését, a titkárságot érintő személyi kérdésekről, nevezetesen a Wagner Károly Alapítvány működtetésének átalakításáról, az OEE költségvetésének, gazdasági működtetésének problémáiról és a tervezett megoldásokról, az OEE Titkárságának elhelyezéséről, a székhelyváltásról; az elnökség üléseinek és az alkalmi rendezvények megtartására kialakított megoldásokról, a Wagner Károly Erdészeti Szakkönyvtár biztosításáról stb.

A szervezeti működés jobbítása érdekében ismertette a tervezett teendőket az OEE tagság fogalmának pontosításával, tagsági igazolvány kiadásával; tagdíjfizetési fegyvellemmel összefüggésben, ezzel együtt az OEE tagok részére tervezett kedvezmények bevezetési lehetőségeiről; az Erdészeti Lapok szerkesztésének, kiadásának megújítási törekvéseiről, az ifjúság felé fordulás szükségességéről; a soron következő vándorgyűlésről; az egyesületi rendezvények előadóinak meghívási rendjéről; szervezeti reformtervezetekről, melyen belül szóba kerültek a soron következő feladatok: költözködés (I. félév), alapszabály, szabályzatok megújítása, helyi csoportok, szakosztályok jogállása, működtetésének szabályozása (II. félév). A reformokat az elnökség készíti elő tagsági döntésre. Indokolta a 22 erdészeti részvénytársaság új közös lapja, „A mi erdőnk” létesítésének körülményeit, amely főleg a nagyközönségnek szól.

Hozzászólások:

Dr. S. Nagy László a közéleti kapcsolatok ápolása érdekében szorgalmazta az Egyesület helyének központos elhelyezését; egyrészt a régi székház „visszaszarmaztatása” nyomatékosítására, másrészt a MTESZ-en belüli tulajdonrész mentése érdekében a Kossuth téri székházába történő OEE beköltözését, ahol tradicionálisak és jobbak a budapesti rendezvények központos megszervezési lehetőségei.

Dr. Marjai Zoltánné az előzőekkel összefüggésben tájékoztatást adott az OEE ingatlan tulajdonrészeinek korábbi iratok alapján ismert eredeti helyzetéről, általa ismert lépésekről.

Zambó Péter a felvetésre tájékoztatta a Szeniorok Tanácsát, hogy az OEE Elnöksége megállapodott az MgSzH Központ Erdészeti Igazgatóságával, hogy új helyükön, a Frankel Leó úti székházukban, lehetőséget biztosítanak a kisebb OEE rendezvények megtartására.

Dr. Váradi Géza, a Szeniorok Tanácsának javasolt feladatairól beszélt az alábbiak szerint:

– szerepet vállalni az erdészeti politika alakításában, a Nemzeti Erdőprogram aktualizálásával;

– részt venni a szakmai helyzetünk reális értékelésében, elemzésében, javaslatot tenni fejlesztésére, felvirágoztatására;

– kifejti véleményét arról, hogy a potenciális (parciális) érdekek képviselője, ha az nem esik egybe a közösséggel, sokat árthat, továbbá arról, hogy szakmánk nem alkalmas a ciklusos politikai diavetkezésre. A régtől közismert erdész-összetartás, egyesség nagy veszélybe sodródott. A szakmán belüli ellenségeskedés, ellenséges hang, harag nem méltó hozzánk. Nagy

baj, hogy a legfőbb célokban nem tudunk egyetérteni és nem tudjuk az egyéni érdekeket a közösségi alárendelni. Az OEE a szakmai egységet erősítse, teremtsen, építse újjá.

Dr. Király Pál az előzmények alapos ismerőjeként javasolja, hogy ne legyen főállású főtitkár. Hosszú időn át, több ciklusban jól működött a társadalmi megbízatású főtitkár, szerinte a jövőben is működne. Részletesen ismertette, hogy a szakmai szakszervezeti fórumon hogyan foglalkoztak a köztársasági elnök felvetésére napirendre került alkotmányos kérdéskörrel, az erdőknél az alkotmány szövegébe szerkesztéséről. Foglalkozott a „Mi Erdőnk” c. folyóirat megjelent első számával, a szakmai sajtóra szánt források egyesítésére tett javaslatot.

Köveskúti György hozzászólásában – a napirendhez kapcsolódóan és azon túl – foglalkozott néhány témával; mint a Veszprémi Piarista Gimnázium volt diákjainak Baráti Körével; kiemelten a volt diákok közül az ismert erdészeti személyiségekkel; a közeli napokban megrendezett FEHOVA tanulságaival; 2011. év fája programban egy tisztaü-

A NYÍRERDŐ Zrt. munkatársat keres a Halápi Erdészeti FŐVADÁSZI munkakör betöltésére

A jelentkezőnek az alábbi feltételeknek kell megfelelnie:

- legalább középfokú vadgazdálkodási szakirányú végzettség
- legalább egyéves, vadgazdálkodásban eltöltött munkaviszony (referenciaszemély vagy intézmény megnevezésével)
- társalgási szintű német vagy angol nyelvtudás
- jó kommunikációs készség
- a vidéki életmód kedvelése

A munkakör betöltéséhez szükséges egyéb körülmények:

- Bér: Megegyezés szerint
- Mobiltelefon

A fényképes jelentkezéseket Asztalos István erdészeti igazgatóhoz (Haláp) kell megküldeni:

Levélcím: 4078 Debrecen, Haláp tanya 105, Halápi Erdészet

E-mail: istvan.asztalos@nyirerdo.hu

Tel.: +36 (52) 591-048; +36 (30) 488-4927

Fax: +36 (52) 459-194

A jelentkezés határideje folyamatos az állás betöltéséig.

tetés megszervezésével; az Erdészeti Lapoknak a tájékoztatásban betöltött fontos szerepével; emlékeztetett az 1971. évi Vadászati Világkiállításra, melyhez kötődően sikerült politikai és főhatósági támogatással forrást szerezni egy központi, önálló erdészeti épületre, de az erre szánt 70 millió forintot akkor nem az épületre, hanem a HUNG-EXPO-ra költötték el.

Kondor Endre az OEE székhelyének új megoldását jónak tartja, de arra buzdítja az elnököt, hogy soha ne adja fel az Egyesület volt székházának visszaszerzésére irányuló törekvéseket. (elnök ír az ilyen irányú szándékát, rögvest ki is nyilatkozta.) A független főtitkár mellett teszi le a voksot, azzal indokolva, hogy ma az erdészeti részvénytársaságoknak egészen más alkalmazási lehetőségei vannak, mint egykor az állami erdőgazdaságoknak.

Genesi Zoltán „Kedves szépkorú Cimborák!” megszólítással kezdeményezte a baráti hangú beszélgetést, melynek elején ifjúkori élményei közül felemlgette a *Kovács Nagy Zsigmond-tól*, néhai kollégánktól kapott, életre szóló jó tanácsokat. Majd az Elnökségen belül kapott feladatairól beszélt: a nagyszámú és nagy létszámú helyi csoportokról, szakosztályokról, ahol a „felmérései” szerint a rendezvényeken jó, ha a tagok egyharmada szokott részt venni. Vonzóbbá kell tenni a rendezvényeinket. A szervezés is sokat segíthet a rendezvények eredményes lebonyolításában; pl. a társszervezetekkel közösen meghirdetett programok mindig igen sikeresek.

Legyen meg nem szűnő feladatunk a szakma méltó helyének visszaszerzése, és a szakmán belül is a szükséges pozíciók helyreállítása. Ezekhez – az Egyesület életében is sorsdöntő – feladatokhoz, az OEE Elnökségén belül vállalt tevékenységi köréhez igényelni, kérni fogja a szakosztályok, kiemelten a nagy élettapasztalattal rendelkező Szeniorok Tanácsának véleményét, segítségét.

Dr. Pethő József egyetért az Elnökség változtatási szándékával, és sok erőt és egészséget kíván a véghezviteléhez. Hozzászólásában kitért az Egyesületen és szakmán belüli korábbi küzdelmekre, sikerekre és kudarcokra, az erdészet szép emlékére korszakaira, a jelenben tapasztalható hibákra és a szakma jövőjét érintő változtatási javaslataival zárta felhívását.

Dr. Szász Tibor hozzászólása elején a Szeniorok Tanácsa megalakításának,

az eredeti szerep és feladat megfogalmazásának körülményeit ismertette. Összefoglalóan úgy fogalmazott: a Szeniorok Tanácsának szerepe az OEE-en belül ugyanaz, mint az OEE szerepe a szakmán belül. Különösen igaz ez arra az időszakra, amikor még nagy többségben erdőtulajdonosok voltak az egyesület tagjai, akik nagy tekintéllyel és nem kis befolyással rendelkeztek. A jelen helyzet kialakulásának lehet keresni az okait, és meg is lehet találni, de a legfontosabb törekvés az erdészeti politika megfogalmazásában, alakításában; az egyes erdészeti rész kérdések megoldásában való részvétel legyen. Véleménye szerint a Szeniorok Tanácsa egy dologban tudja támogatni az Elnökséget: „megsúgni az Elnökséget, hogy milyen fő célt tűzzön ki az Egyesület elé.”

Dr. Szikra Dezső korábbi tapasztalatai alapján – amikor társadalmi megbízatású főtitkár volt – állítja, hogy csak az akkor igen jól bejáratott, szerencsés összetételű Titkárság működése mellett lehetett ellátni társadalmi jogállásban a főtitkári teendőket.

Dr. Jereb Ottó röviden beszámolt a március 8-án Sopronban megtartott *Adamovich László és Perlaki Ferenc*-estről.

Tollner György: A változás nagyobbra sikerült, mint azt a változtatási szándék előre vetítette. Szükséges a szakmai, politikai erős háttér. Ezek nélkül nem lehet sikereket elérni. Ki kell építeni és működtetni az új kapcsolati rendszereket.

Dr. Király Pál kéri az elnököt, hogy a tervezett Erdész Kamaráról adjon tájékoztatást.

Zambó Péter elnök a felvetésekre válaszolva jelezte, hogy az erdőtvény módosítását – a megszületett kezdeményezések hatására – a Parlament már 2010-re napirendre tűzte, de elmaradt, és 2012-re halasztotta. Az OEE beindított egy műhelymunkát ebben a témakörben *Csepányi Péter* vezetésével; folynak az egyeztetések társadalmi körben, zöldekkel, szakmai körökkel stb.

Leszögezte továbbá, hogy teljesen nyilvánvaló, a természetvédelem kiváló közönségkapcsolati tevékenységet folytatott, s ezzel lefoglalta a közönség – általa megcélzott – csoportjait. Kellott az erdészetnek is betörni valamivel ebbe a szférába. Ezt a hiányzó láncszemet szándékozta a 22 erdészeti részvénytársaság pótolni „A mi erdőnk”-kel.

Ismertette még: az OEE bevételei egyik alapvető összetevőjének, a pártolói tagdíj megállapításának új szabályait, jelezve, hogy készül az Erdészeti Straté-

gia „aktualizálása”. Túl nagy az előkészítő anyag, most folyik az összedolgozása. Arra törekszenek, hogy röviden minden lényeges szakmai kérdés benne legyen, és áprilisban tervezik az anyagot befejezni. Még kiforrott elnökségi állásfoglalásról nem tud számot adni, mivel – szakmán belül is – sok ellentétes nézet feszül egymásnak, többek között az Erdész Kamara ügyében is.

A főtitkár jogállása és a könyvtár működtetése ügyében az a véleménye, hogy nem a pozíciót, hanem a teljesítményt kell megfizetni. Jogállásának eldöntése a küldöttgyűlés feladata lesz. Az Elnökség megtárgyalja és megteszi javaslatát. Az elnök véleménye szerint a feladat teljes embert kíván. Igen fontosnak tartja a szakma respektjének jobbítását. Úgy gondolja, hogy az erdészeti részvénytársaságok árnyékában fel lehet erősíteni az OEE-t, és továbbra is igényelni fogja a Szeniorok Tanácsa véleményét, nem hiába volt rendezvényeinken egy év alatt már másodszor.

Dr. Szász Tibornak a székházzal kapcsolatos feladatokra, és *Pandula Zoltánnak* az erdőmérnökök multifunkcionális foglalkoztatóságára kiterjedő rövid hozzászólások után *dr. S. Nagy László* elnök összefoglalójában megköszönte az elnök tájékoztatóját, elfogadva és megígérve, hogy *a szeniorok a külső kapcsolatok további erősítésével és a tagság tapasztalati képessége felajánlásával kívánják elősegíteni a szakma presztízsének elismertebbé formálását, az igényesebb közösségépítő munkát, érvényesítendő, az SZT által előkészített Etikai Szabályzat lényegét. Kendőzetlenül jelezni fogják a közéletiség tisztaságának ártó jelenségeket, hiszen egy közösség igazi összetartozását az emberi és az erkölcsi tartalékaik minősítik. A Szeniorok kötelességüknek érzik az emberi jelzőt minőséggé formálva megtölteni erkölcsi tartalommal, emelkedettséggel, méltósággal. A kultúrák sora is bizonyítja, hogy a történelem döntő tényezője mindig az emberi minőség és az erkölcs szilárdsága volt. Külön köszönetet mondott *Genesi Zoltán* régiófelelősnek és általános érvényű meghívását tolmácsolta az SZT valamennyi rendezvényére; természetesen, az eseti meghívásokat is beleértve. Az elnök a vázolt gondolatok ajánlásával a rendezvényt bezárta.*

Összeállították:

Halász Gábor, dr. S Nagy László
(*Technikai okok miatt az írás júliusban érkezett a szerkesztőségbe.*)

Tanulmányút a Kapusi erdőben

A Szeniorok Tanácsa megalakulásának célkitűzései között szerepel a nyugdíjasok életkörülményeinek megismerése, felfigyelni a szakértők aktív életstílusát követő időszakban végzett, közfelfigyelemre méltó tevékenységekre.

Így jutottunk el – dr. Erdős László tagtársunk ajánlására – dr. Kapusi Imre kollégánk erdejébe, ahol tanúi lehetünk egy céltudatos kutató és gyakorlati tevékenység kézzelfogható eredményeinek. Megtapasztalhattuk azt – a megszállottságig fokozott – tenni akarást, mely vendéglátónkat jellemzi.

A kutatóház teraszán projektoros vetítés tolmácsolásával ismerhettük meg a létesítmény célját, munkálatait, megvalósult eredményeit és a tervezett jövőt, bemutatva vendéglátónk energiaerdejét, háza körüli díszkertjét, melynek csodájára járnak messzi földről is.

A mai erdészeti gyakorlatot Tusay Dénes kácsi kerületvezető erdész kollégánk képviselte.

A 4,8 ha vegyes fajú erdőrészben több mint száz faj található. Minden fajtából hatvan példány. Az erdő rész tulajdonképpen faj-összehasonlító kísérlet. A kísérlet kulcsszavai: *biológiai sokféleség, genetikai változatosság, szárazságtűrő képesség, társulási készség, hasznosítási lehetőség.* A kísérlet legfontosabb célkitűzése a magyarországi szélsőségesen száraz termőhelyek fásítási célú, biológiai alapjainak fejlesztése, vidékfejlesztésben betölthető szerepének keresése.

Az erdei gyümölcsösben 22 féle, emberi fogyasztásra is alkalmas erdei gyü-

mölcs van. A 2000. év tavaszán ültetett vadon termő gyümölcsfák közé szelektált rokonaikat is folyamatosan kiültetik, de csak azokat, amelyeket nem szükséges metszeni, permetezni. Almából pl. már van vagy 50 fajta.

A Kapusi erdőben 32 féle, gyógynövényként is hasznosítható fás szárú növény található.

Hallottunk a fejlesztési tervekről is: tanösvény létesítéséről; a kutatói épület közművesítéséről, bemutatóházzá fejlesztéséről; lovas postakocsi állomás, autóbussz megálló létesítéséről; a területen található időszakos vízállás halastóvá alakításáról; erdészeti csemetekert létesítéséről, szárazságtűrő fajok, erdei gyümölcsök, fás szárú gyógynövények szaporításának és forgalmazásának terveiről.

A Kapusi erdő bemutatását követően Kácson megtekintettük a *XII. századi* eredetű, barokk stílusban átépített *Szentbároutság templomát*, majd *Ostorbázi István*, kácsi polgármester bemutatásában a településen létrehozott *Örs Vezér Erdei Iskolát*.

Végső programként *egy különleges kerestünk fel* a szemerkélő esőben, a Hollandiából Kácsra költözött magyar származású *Tríz Albert* portáján; a porta mellett folyó patakon *létesített „oxigéndúsítót”*, amely egyméteres vízszintkülönbséggel, egyben mini *vízi erőmű* is. Az erőmű különlegessége, hogy az áramfejlesztője viszonylag alacsony fordulatszámon (450 fordulat/perc) is képes majdnem 50 Hz-es, 230 V feszültségű váltóáramot előállítani. A mini erőmű teljesítménye 1000–1500 W. A megtermelt elektromos energiát háztartási meleg víz előállítására és padlófűtésre használja a „feltaláló”. Ezt az erőművet a hegy- és dombvidéki erdeink valamennyi patakjára rá lehetne telepíteni; 1-2 millió Ft-ból megépíthető.

Németh Jenő erdőmérnök *dr. Kapusi Imre* üzlettársa, a Silvanus Csoport Kft. tulajdonosa, ügyvezető igazgatója. A 30 éve alapított Silvanus Díszfaiskolával kezdte a szakmában közismert tevékenységét. Rendezvényünkön, Kácson nem a dísznövényekkel foglalkozott, hanem – munkatársával, *Szabó Gáborral* – a cég, kutató-fejlesztő tevékenységéről, dr. Kapusi Imre nemesítő munkájának egyenes folytatásáról tartott ismertetőt. Az ismertetőben hallottunk, *dr. Kapusi Imre évtizedes nemesítő munkájának eredményeként szelektált „TURBO” akác fajtáról*, amely gyors növekedése révén a hagyományos akác-hoz képest, *akár 200%-os hozamotöbbletre is képes.*

Németh Jenőtől kaptunk még tájékoztatást a *Salix „Express”*, a leggyorsabban növekvő energiafűz termesztési lehetőségeiről és a szarvasgombával mikorrhizált tölgycsemeték előállításáról, a szarvasgomba jelentőségéről, termesztésének lehetőségeiről.

Kedves dr. Kapusi Imre kollégánk! Köszönjük szépen a kollegiális, selmeci-soproni hagyományokhoz méltó fogadtatást, a lelkes bemutatókat. Kívánjuk, hogy terveid úgy valósuljanak meg, ahogyan megálmodtad őket.

Összeállították:

dr. S. Nagy László, Halász Gábor

Beszélgetés egy nyughatatlan erdőszel

– Az ERTI Püspökladányi Kísérleti Állomásának voltál az igazgatója. Egyszer csak vállalkozó lettél! Mi történt?

– 1982–1994 között voltam állomási-gazgató. Ténykedésem alatt az állomás létszáma kétszerezésére, az állóeszközök bruttó értéke több mint ötszörösére, a megbízások munkák árbevétele tízennyolcszorosára emelkedett. ERTI-kezelésbe vettem a püspökladányi 407 ha-os szikkkísérleti erdőkomplexumot és 6 ha-ral bővítettem az arborétumunkat. A rendszerváltás után az állomás valamennyi épületét felújítottam. Bemutatóházat, erdei iskolát, üvegházat, lóistállót, kilátót, víztározót, teniszpályát, szilárd burkolatú utat, gépkocsi-parkolót építettem. Kicséréltem az összes légvezetékét földkábelre és az azbeszt ivóvízvezetéseket műanyag vezetésekre. Kiépítettem az állomás számítástechnikai és távközlési rendszerét. Országos rendezvényeket szerveztem, előadásokat, bemutatókat tartottam. A rendszerváltásban is részt vettem. Én voltam a Hajdú-Bihar Megyei V. számú Választó Körzet Választási Bizottságának az elnöke. A baj valószínűleg 1992-ben kezdődött, amikor vettem magamnak két lovat, s a lovakkal kültagként beléptem az Álomzug Betéti Társaságba. Ez a betéti társaság bérelte az állomás legelőit és üresen álló épületeit.

1993-ban az ERTI élén vezetőváltás történt. Környezetemből valaki besúgott. Fegyelmi vizsgálat indult ellenem. A vizsgálat alaposságára utal, hogy még az arborétum fakerítésébe bevett szegeket is megszámlálták. Három napig tartott, mire megállapították, hogy a kerítésben több szeg van, mint amennyit a boltból vásároltunk. Nem akarták elhinni, ezért újra számláltak. Két hónapig tartó, minden részletre kiterjedő vizsgálat után megkaptam a szerintem már jóval előbb meghozott fegyelmi határozatot, miszerint visszavonták állomási-gazgatói megbízásomat. Indoklás: „dr. Kapusi Imre a saját nevében az intézetet képviselve az Álomzug Bt.-vel bérleti szerződéseket kötött, a bérleti szerződés joghatályos aláírására nem volt jogosult”. Azt nem vizsgálták, hogy ezek a szerződések a korábbi ERTI szerződéseknel lényegesen kedvezőbbek voltak. A fegyelmi határozatot megfellebbeztem, munkaügyi bírósághoz fordultam. A bíróságon nem nekem adtak igazat. Sőt, kioktattak! Azt mondták, hogy egy közalkalmazottnak nem kötelessége a tevékenysége gazdasági előnyeit - hát-

rányait mérlegelnie. Ez csak a verseny-szférában elvárás. Néhány hónap elteltével az állomáson a nemesítői részleget megszüntették, mondhatnám úgy is, hogy kiszervezték az ERTI-ből. Így lettem vállalkozó. Azért az ERTI-kapcsolatom nem szakadt meg. Azóta is minden évben kötnek velem egy megbízási szerződést.

ERTI kutatóként 15 nyár-, 3 füz- és 1 szilfajta előállításában vettem részt. Ezért évente szoktam kapni 3-4 ezer forint nemesítői jutalékot.

– *Nebéz volt vállalkozóként az indulás?*

– Hát nem volt könnyű! Az ellenségeim rossz híreket keltették. Szerencsére nem estem pánikba. Az ERTI-től kapott végkielégítésemből vettem egy gépkocsit, megnyitottam az Akác-nyár Menedzserirodát és folytattam a munkát ott, ahol abbahagytam. Nem kellett pályát változtatnom! Az üzemi kísérleti területeim jelentős részét a területek tulajdonosainak kérésére továbbra is én gondoztam. Nagy erőt és önbizalmat adott, hogy az ERTI helyett engem választottak! A magánerdőszektorban volt néhány ismerősöm, akikkel már korábban is együtt dolgoztam, ők segítettek. Hálával tartozom a Hajdúhadházi Erdőbirtokosági Társulatnak és a Napkori Erdőgazdák Szövetkezetének, amiért kiálltak mellettem. A legtöbb segítséget ettől a két gazdálkodótól kaptam, de segített az OMMI is. A Nyírerdő Rt., ahol ERTI kutatóként a legtöbbet dolgoztam, úgy érzem, cserbenhagyott. Éppen úgy, mint az OEE Debreceni Helyi Csoportja. A megélhetésemhez szükséges pénzt kezdetben maggyűjtéssel, termőhelyfeltárá-

sal, erdőszítési tervek készítésével kerestem. A pusztaszil-magkínálatom nagyon népszerű és kelendő volt. A dunántúli csemetetermelők is hozzám jártak magért. Még exportra is gyűjtöttem. 1995-től 2003-ig több mint 3000 kg szilmagot hoztam forgalomba, de 1997-től már túlnyomórészt kutatásból, fejlesztésből éltem.

– *Mi volt a vállalkozásod fő tevékenysége?*

– Még 1982-ben a Felsőtisza Erdő- és Fafelgölgöző Gazdaság Vállalati Kutató Fejlesztő Csoportja külső munkatársaként összeállítottam magamnak egy nemesítői programot, ami a majdani akác energetikai faültetvények biológiai alapjainak fejlesztését célozta. Fő tevékenységként ennek a programnak a megvalósításán dolgoztam. Gyűjtöttem a nemesítői alapanyagaimat. Hűsz alföldi csemetekertben válogattam a kiugróan jó növekedésű akáccsemetéket. A válogatott csemetéim felhasználásával 12 községhatárban 40 ha utódvizsgálati kísérlet létesült. Ebből az utódvizsgálati kísérleti rendszerből indultam ki. Az utódvizsgálataim keretében törzsfákat szelektáltam. Ezeket törzskönyveztem és 1997-ben az OMMI-val is nyilvántartásba vettem. A szelektált törzsfáimról magot gyűjtöttem, a magból csemetéket neveltem és újabb utódvizsgálati kísérleteket létesítettem. A törzsfáimat gyökérről szaporítottam (klónoztam). A törzsfaklónok felhasználásával klónkiválasztó kísérleteket létesítettem. A klónokat génmegőrzés és újabb nemesítői kiindulási szaporítóanyagok előállítása céljából archiváltam. Saját csemetekertet is létesítettem, ahol szuper elit termesztési fokozatú,

vizsgált kategóriájú akácsemetéket neveltem. A csemetekertemből kikerült szaporítóanyagok felhasználásával 12 akácplantázst létesült.

Tudomásom szerint kétklónos akácplantázst még nem csinált senki a világon. Felkérésre fehérynár-, madárcezesznye-, vadkörte-, késeimegye-törzsfákat szelektáltam. 1996-ban, '97-ben, a FLORASCA Környezetgazdálkodási Vállalat kérésére akácgyökereztetési kísérleteket folytattam tőzeg alapú talajkeverékekkel, egy majdani nagyüzemi vegetatív akác szaporítási technológia kidolgozása és alkalmazása reményében. A Hajdúhadházi Erdőbirtokossági Társulat kérésére felmértem az általuk kezelt kocsányos tölgyesek állapotát. A 10 éven belül vágáséretté váló faállományaikra készítettem egy szerkezet-átalakítási programot, amit az erdőfelügyelőséggel is sikerült elfogadtatnunk. Tibolddarócon vettem 7,1 ha felhagyott szőlőt, aminek a helyén 1999 őszén erdőt telepítettem. 2002-ben Kácson telepítettem magamnak 1,4 ha akác energiaerdőt. Valószínűleg ez a legidősebb üzemi akác energetikai faültetvény Magyarországon. Már harmadik éve használom. Ez ellátja a háztartásomat tűzifával.

– *Mint vállalkozónak, mi a 12 év tapasztalata?*

– Vállalkozóként szinte csak rossz tapasztalatokat szereztem! A 12 év alatt voltam cégtulajdonos, bírósági szakértő, bejegyzett szaktanácsadó, szakirányító, egyéni vállalkozó, őstermelő. A bürokráciával volt a legtöbb problémám. Vesztemre mindig olyasmivel foglalkoztam, amire nem volt formanyomtatvány. Emiatt a hivatalok nehezen tudtak kezelni. Rengeteg energiámat emésztette fel a hivatalok packázása. Sokszor kellett megalkodnom, magyaralkodnom. Az Akácnyár Menedzserirodámot egyéni céggként jelentettem be a cégbíróságon. Azt hittem, hogy ez lesz számomra a legjobb vállalkozási forma. Sajnos nem így lett! Felfedezett a Központi Statisztikai Hivatal és kiemelt adatszolgáltatót csináltak belőlem. Nem győztem a beszámolókat gyártani. Azért, hogy megszabaduljak tőlük, kénytelen voltam a céget megszüntetni. Persze nem csak a statisztikai hivattal voltak problémáim. Az APEH is állandóan a sarkamban volt. Emiatt lakóhelyet változtattam, megszüntem, újra kezdtem, hogy legalább egy kis időre kívül kerüljek a látókörükből. Voltam áfamentes, áfaköteles. Olyan is volt, hogy egyik felem áfamentes őstermelőként, másik felem áfaköteles egyéni vállalkozóként tevékenykedtem. Magamtól magamnak szolgáltattam.

tam. A pályázatkiírókat, a hivatalnokokat így sikerült kicseleznem.

Nagy fájdalom, hogy a plantázssaim Magyarországon még alig-alig hasznosulnak. Pedig az én akácom lényegesen többet tud, mint a kommersz akác. Van olyan törzsfám, amelyik 12 éves korára elérte a 32 cm-es törzsmérőt és a 20 m-es famagasságot. A plantázskomponensként hasznosított törzsfáim utódjai is lényegesen nagyobb teljesítményre képesek, mint a kommersz akác. Remélem, hogy a Silvanus Díszfaiskolai Kft. változtatni fog ezen a helyzeten!

A Hajdúhadházi Erdőbirtokossági Társulat segítségével kiépítettem egy minden igényt kielégítő akác termesztési bemutatóterületet, ahol a Keresztesi-féle akác fajtaikat, az én törzsfáimat, törzsfanemzedékeimet, törzsfáklónjaimat üzemi méretekben lehet tanulmányozni. 1996-ban volt Magyarországon egy nemzetközi nyárfa-kongresszus, aminek a keretében ezeket a területeket is bemutatták. Olyan valaki mutogatta, akinek semmi köze sem volt hozzá. A nevemet meg sem említették.

2000-ben Püspökladányból Kácsra költöztem. Azóta nem tevékenykedem az Erdészeti Egyesületben, meg vagyok sértődve. Nem járatom az Erdészeti Lapokat sem.

Előfordult velem olyan is, hogy színházosok hálójába keveredtem. Kétszer kellett pereskednem azért, hogy az akácsemetéim árát megfizessék.

1993 szeptemberében, amikor a fegyelmi vizsgálat zárójegyzőkönyvét aláírtam, még nem gondoltam, hogy a fegyelmi büntetésemről szóló határozat mellé a következő évben ugyanazért a tevékenységemért egy kitüntetést is fogok kapni. Ugyanis a fegyelmi vizsgálat tárgyát képező tevékenységemért 1994. október 23-án Püspökladány várostól „Pro Urbe” díjat kaptam

– *Most Kácson laksz. Mit kell tudni erről a kis településről?*

– A honfoglalást követően évszázadokig Kács volt az Őrs Nemzetség szálláshelye. A román stílusú katolikus templomunk XII. századi eredetű. Volt Kácson egy bencés apátság is. A bencések fürdőháza 1431-ben épült az egyik langyos vízű forrásunkra. A bencés kolostor a török dúlás idején pusztult el, de a fürdőház még ma is viszonylag jó állapotban van. Kács kiemelt ivóvízbázis. Van 14 forrásunk, amiből 4 langyos vízű. A patakunk valamikor 12 vízimalmot hajtott. Egy malom még ma is megtekinthető mint műemlék. Kács erdőszűlése több mint 90%-os. Az erdők túlnyomó része természetesen: cseres-tölgyes-gyertyános erdőtürsulások. Van egy kevés bükk is. A magyar tölgy szinte szimbólumunk, mely Kácson bizonyítottan őshonos. Van egy 358 éves csertölgyünk is. Valamikor három erdész kezelte a kácsi erdőket, ma egy kerületvezető erdész tevékenykedik.

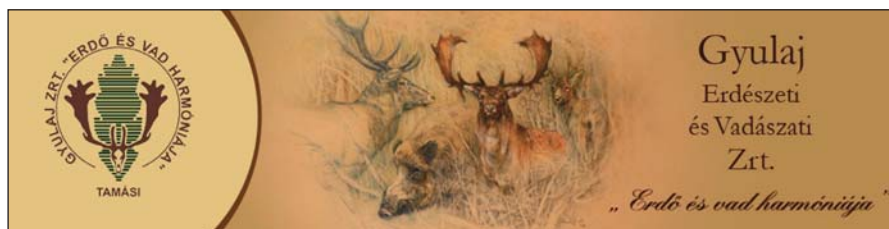
– *Hogyan telnek a nyugdíjas éveid?*

– 2001-ben mentem nyugdíjba. Van három unokám. Valószínűleg közülük fog kikerülni majd a munkám folytatója is! 2000 óta vagyok bejegyzett erdőgazdálkodó, az erdeimet én kezelem. A volt csemetekertem jelenleg konyhakert. Ezt most a feleségem műveli, ő a család élelmezési felelőse. Zöldségből, gyümölcsből, krumpliból, kukoricából önelátók vagyunk. A lakóházam körül van egy gyűjteményes kertem. Ebben a kertben őrzöm az általam legnagyobbnak tartott hazai dísznövény nemesítő, *dr. Barabits Elemér* fajtáit (életművét). Elnöke vagyok a Kácsi Hagyományörző Egyesületnek. Az egyesület keretében a kácsi értékek megőrzését, gyarapítását, népszerűsítését, hasznosítását szorgalmazom. Oktatója vagyok a Kácsi Őrs Vezér Erdei Iskolának. Bemutatókat és ismeretterjesztő előadásokat szoktam tartani az erdőben. Tagja vagyok a B.A.Z. Megyei Erdészeti Szakszemélyzetnek, tagja vagyok az Országos Erdészeti Egyesületnek, az Arborétumok és Botanikus Kertek Országos Szövetségének, a Miskolci Zöld Akció Egyesületnek, de ezekben a szervezetekben gyakorlatilag csak a tagdíjat fizetem. Tiszteletbeli tagja vagyok a Tibolddaróci Borklubnak. A szakmai törekvéseket az interneten figyelem. Már csak egy újságot járatok. Azt is csak azért, hogy legyen mivel begyűjteni a cserép-kályhám. 2008-ban Kácson tartottuk az évfolyamtalálkozókat. 2009-ben meglátogattak a hajdúhadházi erdőbirtokosok. Nyugdíjba menetelem óta ez a látogatás volt számomra a legnagyobb elismerés!

– *Köszönöm a beszélgetést.*

Pápai Gábor

Átalakult a www.gyulajzrt.hu!

Egy merőben új, izgalmas, áttekinthető és felhasználóbarát internetes arculatú, megjelenésű és korszerű technikai színvonalú weblap váltotta le a Tamási székhelyű Gyulaj Erdészeti és Vadászati Zrt. régi honlapját. Az augusztus eleje óta látogatható, rendkívül költségérzékeny új honlap üzembe helyezését hosszú hónapok lelkes előkészületei előzték meg. Célünk az volt, hogy a ma már széles – és nem csak szakmai – körben ismert és látogatott www.gyulajzrt.hu teljesen új, rendszerezett, felhasználóbarát és mindekenélőtt informatív honlappal várja az oda ellátogató érdeklődőket. A kielégítő és bőséges szakmaiság mellett igyekeztünk olyan tartalmat feltölteni az új honlapra, ami csupán a vidéket kedvelő, vagy éppen vidéki szálláslehetőség után néző látogató számára is tetszetős, figyelemfelkeltő és mindamellett érthető. A látványvilág megálmodásában alapötletünk megvalósításához Prihoda Judit grafikusművésznőt hívtuk segítségül, akinek munkáiban megjelennek erdőgazdaságunk természeti kincsei, erdei és vadjai. A honlap különböző, tematikus oldalain – a látogató érdeklődéséhez igazodva – jól láthatóan helyeztük el a témának megfelelően változó, a művész által egyedileg, csak a gyulajzrt.hu számára készített grafikáit. A honlap fejlécén alatt található elsődleges menü célszerűen tagolva az összes olyan témát érinti, amely a honlap látogatói számára érdekes lehet. A fő tevékenységek mellett (erdőgazdálkodás, vadgazdálkodás) fontos szerepet kapott a turizmus, a vendéglátás, a rendkívül népszerű horgászat, sőt a haspártiaknak még gasztronómiai rovattal is kedveskedünk. Külön érdemes megemlíteni a kezdőlap alatt folyamatosan, szinte napi szinten frissülő aktuális híreket, történeteket. Híreink megválogatásánál a szakmai tartalmak és információk mellett törekszünk olyan érdekes és új információkkal szolgálni, ami a Gyulaj Zrt.-vel és gazdálkodásával kapcsolatos. A magyar nyelvű oldalak mellett természetesen igényre szabott, azaz a külföldiek érdeklődési körének megfelelően teljes körű német és angol nyelvű (még pontosítás alatt) oldalak vár-

ják külföldi internetes látogatóinkat. Vadászházainkat, szállásainkat külön gömbpanoráma-fotókból elkészített, speciális virtuális túrák során járhatják be a látogatók. A már jól bevált szakmai és egyéb tartalmi elemek és a Gyulaj Zrt. hivatalos honlapja mellett külön hangsúlyt fektettünk és fektetünk a jövőben az egyéb internetes megjelenésekre is. Az állami erdőgazdaságok történetében elsőként, úttörő jelleggel elkészült a Gyulaj Zrt. és egyben Tolna megye vadászati történelméről – hiteles forrásokból merítve – bemutató *Wikipedia* oldal. A „wiki” oldalunkra ellátogatók izgalmas, de tárgyilagos stílusban megfogalmazva követhetik nyomon Tolna megye és szűkebb értelemben a Gyulaj Zrt. történelmének főbb vadászati történéseit a bronzkortól egészen napjainkig, részletesen bemutatva a 70-es évek legendás világrekord trófeáinak pontos jellemzőit is. Az ilyen történelmi, kuriózumnak számító összefoglaló a gyulajzrt.hu-n is megtalálható a „Történelmünk” oldalmenü alatt, számos ritka, archív fotóval kiegészítve. Szintén az erdőgazdaságok esetében az elsők között készítettük el saját videócsatornákat a *Youtube* videómegosztó portálon. A *Gyulaj Hunting Hungary* nevű csatorna pár hét leforgása alatt többzres nézettséget ért el, pedig videóanyagaink megvágásának időigénye miatt kezdetben kevés videó volt feltölve. Következő korunk közkezdelt kapcsolattartó szokásait, a hivatalos weblapon kívül a

Társaság elérhető az internet legnépszerűbb közösségi portáljain keresztül is. A *Facebook*-on a vadászati, szakmai profilunk szintén a *Gyulaj Hunting Hungary* profilképre rákeresve található meg, melyen keresztül gazdag képanyag és *Youtube*-ról linkelt videóanyag nézhető, „like”-olható. Az oldal nagy népszerűségnek örvend, hiszen a regisztrációt követő pár napon belül több százra emelkedett magyar és nemzetközi ismerőseink köre, mely folyamatosan bővül. A *Facebook* mellett már az *iWiW*-en is elérhetőek vagyunk a cég teljes nevével rákereshetően. Természetesen a fent említett portálok mindegyike elérhető a gyulajzrt.hu-ról is, rákattelve az adott portál népszerű logóira, bannereire.

Virtuálisan is nagy szeretettel várunk minden látogatót, érdeklődőt, szörfözőt, like-olót és kommentelőt a fent említett „e-” megjelenési formánk bármelyikén. Csatlakozzon Ön is a Gyulaj Zrt. *Facebook* vagy *iWiW* ismerőseihez, vagy iratkozzon fel a *Gyulaj Hunting Hungary Youtube* csatornára, hogy mindig a legfrissebb és legnaprakészebb eseményekről és történekekről értesüljön!

Gyulaj Erdészeti és Vadászati Zrt.

Ú SZÉCHENYI TERV

ERDŐBEN OTTHON VAGYUNK!

Az „Ipoly Erdő Zrt. komplex ökoturisztikai fejlesztése” projektnek köszönhetően Nógrád megye több pontján felejthetetlen erdei élmények várnak mindenkire! Az ökoturisztikai projekt keretében az alábbi projekt helyszíneken a következő fejlesztések valósulnak meg:

- Balassagyarmat-Nyírjes:** A Fűvészpark vadasparkkal, játszótérrel, tanösvénnyel bővül.
- Diósjenő:** Erdei Szabadidőpark épül.
- Hollókő-Rimóc:** Élményösvény létesül.
- Szendehely – Katalinpuszta:** Kirándulóközpont és Erdei Iskola létesül a Katalinpusztai tanösvények (Gyada tanösvény, Madártani ösvény, Legyel Te is kis erdész - ovis élményösvény) helyszínén, amelyek “Az év ökoturisztikai létesítménye 2010.” cím birtokosai.

www.erdeikirandulasok.hu
EMOP-2.1.1/B-21-2009-0022

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség
www.ugynokszek.hu
86-62-828-828

IPOLY ERDŐ ZRT

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Regionális Fejlesztési Alap társfinanszírozásával valósult meg.

Kitüntettek

Államalapító Szent István ünnepe, augusztus 20-a alkalmából dr. Fazekas Sándor vidékfejlesztési miniszter kitüntetéseket adott át.

A Magyar Köztársasági Érdemrend Lovagkeresztje kitüntetést adta át a miniszter:

Balsay Miklós erdőmérnöknek, a Magyar Vadgazdálkodók Egyesülete elnökének, az erdő- és vadgazdálkodási, feldolgozási területen végzett négy évtizedes szakmai munkája, egyesületi tevékenysége elismeréseként;

Hável György erdőmérnöknek, ny. MÁV mérnök-főtanácsosnak, közírónak, az ország jövője iránti elkötelezettsége, személyes példamutatása, a határon túli magyarság élettörténetének bemutatása, feldolgozása területén végzett munkája elismeréseként;

Kisteleki Péter erdőmérnöknek, a VADDEX Mezőföldi Erdő- és Vadgazdálkodási Zrt. vezérigazgatójának, a hagyományos erdőgazdálkodás, az ökoturiz-

mus, a fahasznosítás és a vadgazdálkodás fejlesztése érdekében végzett négy évtizedes munkája elismeréseként;

Wisnovszky Károly a Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal Erdészeti Igazgatóság igazgatójának, a fenntartható erdőgazdálkodás, a korszerű erdészeti szakigazgatás kidolgozása és működtetése érdekében végzett munkája elismeréseként.

A Magyar Köztársasági Arany Érdemkereszt kitüntetést adta át a miniszter:

Spiegl János erdőmérnöknek, a Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Erdészeti Igazgatóság igazgatójának, az erdőgazdálkodás fejlesztése érdekében hosszú időn át végzett munkája elismeréseként.

A Magyar Köztársasági Ezüst Érdemkereszt kitüntetést adta át a miniszter:

Kovács Gyulának a ZALAERDŐ Zrt. erdész-technikusának, az őshonos ma-

gyar gyümölcsfajták érdekében végzett értékmentő és értékkeremtő munkájáért;

Szűcs Sándor erdésznek, a Baranya Megyei Kormányhivatal Erdészeti Igazgatósága nyugalmazott erdőfelügyelőjének, az erdészeti szolgálat területén végzett négy és fél évtizedes szakmai munkája elismeréseként.

Pro Silva Hungariae Díjat adományozott a miniszter:

Dr. Bach Istvánnak, az MGSZH Növénytermesztési és Kertészeti Igazgatóság osztályvezetőjének, az erdészeti és kertészeti szaporítóanyagok fejlesztése terén hosszú időn át végzett munkája elismeréseként;

Molnár Lászlónak, a Magán Erdőtulajdonosok és Gazdálkodók Országos Szövetsége alelnökének, a POPLAR Magán Erdészet Kft., Zöld Energia Kft. tulajdonos ügyvezetőjének, az erdőgazdálkodási, fahasznosítási tevékenysége, a Nemzeti Erdőprogram kidolgozásában végzett munkája elismeréseként;

Dr. Molnár Sándor egyetemi tanárnak, a Nyugat-Magyarországi Egyetem Faipari Mérnöki Kar, Faipari Innovációs Központ intézetvezetőjének, több mint négy évtizedes szakmai munkája, oktatói és kutatói tevékenysége elismeréseként.

Dr. Járó Zoltánnak, az Erdészeti Tudományos Intézet nyugalmazott főigazgató-helyettesének, ökológiai szemléletű erdészeti földértékelés területén végzett munkájáért;

Eddigi tevékenységét Bedő Albert- és Akadémia-díjjal, Vadas Jenő emlékéremmel, továbbá a Pro Silva Hungariae és a Magyar Köztársaság Érdemrend Lovagkeresztje kitüntetéssel ismerték el.

Dr. Szőnyi Lászlónak, az Erdészeti Tudományos Intézet nyugalmazott erdőmérnökének az erdős területek tájrendezése és tájhasznosítása, egyesületi munkája elismeréseként;

A mezőgazdasági tudományok kandidátusa, címzetes egyetemi tanár, okleveles erdőmérnök.

Az Erdészeti Tudományos Intézetben dolgozva az erdőtelepítésektől, erdészeti növényneveléstől az erdészeti talajvédelemig és vízgazdálkodásig széles skálát ölelt fel kutatási területe. Ezekben a területeken a biológiai alapkortól kezdve a technológiáig, ökonómiai vizsgálatokig végzett vagy irányított kutatási és üzemi méretű munkát. A táji termőhelyfeltárás adataira alapozva a tájrendezés és területhasznosítás kérdéseivel foglalkozott. Kidolgozta a bányászattal érintett területek újrahasznosítási irányelveit.

A gyorsan növő fajok bevezetésének megalapozásához nemzetközi együttműködésben korszerű fekete-, duglász- és lucfenyő-származási kísérleteket létesített, amelyek ma is bázisai az erdészeti nemesítésnek. A magyar erdészeti fenyőnemesítési rendszerek elméleti megalapozója és több mint másfél évtizedig irányítója, valamint nemzetközi szinten is (IUFRO, FAO) elismert és meghatározó képviselője volt.

Az ERTI kutatási rendszerének és szervezetének (kísérleti állomások, kísérleti erdészetek) kialakítói közé tartozott. Elindította és irányította az első jövendőbiztonsági alapú erdészeti célprogramot.

Mintegy ötven tudományos dolgozata jelent meg, ezek ötöde külföldi kiadványokban. A Bedő Albert-díj tulajdonosa. Az Országos Erdészeti Egyesület kiemelkedően eredményes egyesületi munkájáért 1996-ban tiszteletbeli tagjává választotta.

Aranykoszorús Gazdaasszony Díjat adományoz:

Kozma Béláné családi gazdálkodónak – telephelye Csikvánd – az erdőgazdálkodás és a falusi turizmus népszerűsítése területén elért eredményeiért.

Életfa Emlékplakett Arany fokozata kitüntetést adományozott a miniszter:

Halász Aladárnak, a volt Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Minisztérium nyugalmazott erdőmérnökének, erdőgazdálkodás és fafeldolgozás területén végzett munkájáért (a kitüntetést később vette át). *(Munkásságát részletesen lásd: EL 2010. júniusi szám 212. oldalon.)*

Több mint 60 éves munkássága során az országos genetikai talajtípus-rendszert a hazai erdőgazdálkodás igényeinek megfelelően értékelte és adaptálta. Kidolgozta az erdészeti termőhelyfeltárás helyszíni és laboratóriumi vizsgálati módszereit és segítségével feldolgozta az erdőgazdasági tájak talaj-, majd termőhelyi adottságait. A „Talajtípusok” című könyve mind a mai napig használatos a gyakorlati szakemberek körében és mára szinte pótolhatatlanná vált.

Kimunkálta a hazai fafajok termőhelyi igényének ökoszisztéma szemléletű vizsgálati módszerét és meghatározta a főbb állományalkotó fafajok termőhelyi igényét. A fontosabb magyarországi fafajok elterjedésének és termőhelyi igényének feldolgozása alapján kialakította a sajátosan magyar erdészeti termőhely-tipológiai rendszert.

Kimunkálta az ökológiai szemléletű erdészeti földértékelést. Leírta a főbb fafajok éves és korszaki növekedésmenetét és az ehhez kapcsolódó vízfelhasználás modelljét. Kidolgozta az erdő szervesanyag-forgalmának vizsgálati metodikáját. Meghatározta több állományalkotó faj szerves- és tápanyagforgalmát. Nemzetközileg is új módszert dolgozott ki a felszín alatti szervesanyag (gyökérszövet) vizsgálatára.

Nyugdíjazását követően is intenzíven részt vett a tudományos életben, többek között közreműködött azoknak az ökológiai vizsgálati bázishelyeknek a kialakításában, amelyek most a Nemzetközi Erdővédelmi Monitoring Hálózat intenzív vizsgálati területeit képezik.

Járó Zoltán egy egész kutatói nemzedéket indított el pályáján. Érzelemgazdag természete visszafogott kétkedéssel párosult. Tudományos eredményei mindig hitelesek és megbízhatóak voltak.

A magyar erdők szeretete, ökológiai szemlélete, szakmai elkötelezettsége és munkássága iskolateremtő az erdészeti ökológia és termőhely-értékelés terén.

Dr. Tóth Bélának az Erdészeti Tudományos Intézet nyugalmazott állomásgazdájának, fanemesítési, telepítés-technológia kidolgozási munkájáért, az MTA-ban végzett tevékenységéért. (Köszöntését lásd *EL 2011. július-augusztusi szám 240. oldalán.*)

Az Életfa Emlékplakett Bronz fokozata kitüntetést adományozta a miniszter:

Halász Tibor nyugalmazott erdőmérnöknek, az erdők közjóléti hasznosításáért végzett munkájáért;

Tasi Lászlónénak, az ÉSZAKERDŐ Zrt. nyugalmazott vezérigazgató-helyettesének, gazdasági területen végzett munkájáért.

Miniszteri Elismerő Oklevelet adományozott a miniszter:

Czírok Istvánnak, a Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal Erdészeti Igazgatósága osztályvezetőjének, az erdészeti igazgatás területén végzett munkájáért.

Miniszteri Elismerő Oklevelet adományozott a miniszter az Őrségi Nemzeti Park Igazgatóság 11 munkatársának a Kőszegi Tájvédelmi Körzet természeti értékeinek védelme, megőrzése érdekében kifejtett rendkívüli intézkedéséért:

Dr. Markovics Tibor igazgatónak.

„Csodálatos természet”

A SEFAG két évtizedes hagyománya, hogy a képzőművészet révén is igyekszik közelebb hozni az erdőt, a természetet a közönséghez, közülük is kiemelten a fiatalokhoz. Az elmúlt húsz év során számtalan helyi és más vidékről érkezett művész (festők, természet-

fotósok, fafaragók stb.) segített bennünket ebben a törekvésünkben. Talvaly, a cég negyvenéves jubileuma kapcsán született a gondolat, hogy ne hivatalos művészek, hanem saját munkatársaink és hozzátartozóik fotóiból rendezzünk egy kiállítást. A több mint fél-

száz fotóból összeállított tárlat nagy sikert aratott, ami arra ösztönzött bennünket, hogy a *Csodálatos természet* mutassuk meg másoknak is.

A tárlat anyagát először egy üzlet-ház vásári forgatógában, egy karácsonyi jótékonysági gyűjtőakció helyszínén láthatta

a nagyközönség, utána a fiatalok következtek. Bemutakoztunk a Dráva Völgye Szakközépiskolában, a Honvéd utcai, a Kisfaludy utcai, a Zrínyi és a Gárdonyi Általános Iskolákban, valamint a Sziágyi Erdei Iskolában is, Kaposváron.

A vándorkiállítás alakult, a somogyi erdőkben készített anyag – utolsó nyilvános bemutatkozásra – a Budakeszi úti Erdészeti Információs Központba utazott. A tizenhárom alkotó ötvenhat természetfotója a fővárosi bemutatkozást követően a Dráva Völgye Középiszkola Felnőttképzési Központjában kerül végleges helyére.

Az alkotók: *Bálint László, Bálint Tamás, Detrich Miklós, Györke Gábor, Isó Lajos, Konkoly Attila, Majorné Sípos Gyöngyi, Puskás Eszter* és *Valent Sándor*, de láthatók *Böhm István* és *Major László* fotói is, akik a Horvát Erdészeti Egyesület nemzetközi fotópályázatán első, illetve második helyezést értek el.

Detrich Miklós

„Ne hagyjátok a templomot, A templomot s az iskolát”

Reményik Sándor halhatatlan intenciója jutott eszembe, amikor az immár 88 éves *Firbás Oszkár* tanár urat hallgattam az Erdészettörténelmi Szakosztály júliusi rendezvényén. Nem voltam tanítványa, s noha sokat beszélgettem vele, csak most kaptam ízelítőt hajdani óráinak hangulatából. A stílus, a szuggesztivitás, mint ahogy Thomas Mann Cipollája, elementáris erővel kényszeríti tudatunkat, hogy figyeljünk rá. Figyeljünk, mert amit mond az hasznos, az a történelem, az a szakma egy mozzanata... az maga az élet. És ha előadása alatt olykor elbambulunk, hasznos kiegészítő történelmi visszazökkentenek az óra sajátos atmoszférájába.

Nos, ilyesmik forogtak a fejemben, amikor Oszi bácsit hallgattam az Erdészettörténelmi Közlemények 83. kötetének bemutatóján. E könyv első fejezete a Mester unokáinak szánt útravalóit tartalmazza, hogy ne felejtsek azt, hogy

honnan jönnek, hogy az út, melyet ősek megtettek, olykor kátyúkkal volt tele. Felviszi őket az emlékezés magaslatára, hogy onnan tekintsenek alá a történelem nevezetes eseményeire. Tanulsá-

gul, okulásul. (Az eredetileg a szűk családnak írt gondolatokat tömörítő kiadvány *Bolla Sándor* erdőmérnök javaslatára, menedzselésével, valamint számtalan támogatónak köszönhetően jelenthetett meg.)

Anélkül, hogy kimondta volna, teljes súllyal éreztük az iskola, a tanár felelőségét, hogy ők a nemzet összetartó erejének fontos építőkövei. De ne felejtjük: Reményik gondolata ma is fontos, határon belül, s kívül egyaránt.

A rendezvényre több hajdani tanítványa eljött, akik meleg szavakkal idézték az édes szép diákeveket, immár nem az egy életre kiható tanulságokat sorolva. De ott volt tanárkollégája *Jereb Ottó* is méltatni munkásságát.

Hazaszeretet, Becsület, Tisztesség és tántoríthatatlan hit abban, hogy a magyar előbb-utóbb magára talál.

Kép és szöveg: **Pápai Gábor**

Mezőtúr! Mezőtúr! Mezőtúr! Mezőtúr!

Szokták volt mondani, hogy az „egyik tizenkilenc, a másik egy híján húsz”, ha valami átlagosra sikerül, és nincs benne semmi különös. Nos, ez a mondás cseppet sem volt igaz a tizenkilencedik Kaán Károly országos vetélkedőre. Már csak azért sem, mert a mai forráshiányos időkben már az is kisebbségre csodának számított, hogy egyáltalán Mezőtúr megrendezhette az ez évi vetélkedőt.

Csak egyszer kellene látniuk a negyven gyermekarcot a döntőben. Csak egyszer kellene részt venni a dr. Tóth Albert tanár úr vezette terepgyakorlaton, csak egyszer kellene végighallgatni az ötödik és hatodik osztályos nebulók kiselőadását azoknak, akiknek lehetőségük lenne az Országos Természet- és Környezetismereti Verseny támogatására, bizony nem kellene olykor megalázó helyzetbe hozni a szervezőket. Mert hozzávetőleg alig kétfélmillióról van szó. (Egyesületünk 125 ezer forinttal, és az arra javasolt legjobb tíz versenyző iskolájának egy évi Erdészeti Lapok előfizetéssel járult hozzá a rendezvény sikeréhez.)

A selejtezőkkel együtt több mint tízezer diákot, tanárt, szülőt érint a verseny, melynek kapcsán ismertté válik Kaán

Károly erdőmérnök neve, életútja és tevékenysége. Piár, piár, piár....

A háromnapos rendezvény Kaán Károly mellszobrának koszorúzásával indult. Azután ünnepélyes megnyitó, melynek elnökségében ott volt *dr. Rácz András* államtitkár, *dr. Vajna Tamásné* zsűrielnök, *Herczeg Zsolt*, Mezőtúr polgármestere, *dr. Tóth Albert*, a versenybizottság elnöke, *dr. Krizsán Józsefné*, a vetélkedő fő szervezője, *Bazsáné dr. Szabó Marianne* minisztériumi szakmai tanácsadó, *Bódis Bertalan* versenybizottsági tag, *Garancsi Mihály*, a Természetbúvár főszerkesztő-helyettese, valamint *Pápai Gábor*, az Erdészeti Lapok főszerkesztője.

Délután laborfeladatok – olykor egyetemi vizsgákra feltett kérdésekkel. Másnap terepgyakorlat főleg botanikai ismereteket bemutató tematikával. De *Tóth Albert* túravezető útvonala során belecsempész helytörténeti, történelmi motívumokat is előadásába. (A gyerekek jegyzetelnek, majd a zárhelyin a helyes válaszadáshoz ebből puskázhatnak is.) E program keretén belül kerül sor az Év fája ültetésére, így most a tiszafa földlabdás egyedét ültették a gyerekek.

A harmadik nap délelőttjén ötperces kiselőadások hangzanak el, olykor felhívásokat megszégyenítő magabiztossággal, és alapaossággal.

Kép és szöveg: **Pápai Gábor**

Erdészeti Lapok egy éves előfizetését nyerte

Kertvárosi Általános Iskola Eötvös Székhelyisk. 8900 Zalaegerszeg, Köztársaság u. 68.
Lónyay Menyhért Általános Iskola 4632 Tuzsér, Lónyay u. 1.
Felsővárosi Általános Iskola 6400 Kiskunhalas, Szabadság tér 6.
Szabó Pál Általános Iskola 5530 Vésztő, Vörösmarthy u. 1-7.
Fodros Általános Iskola 1039 Budapest, Fodros u. 38-40.
Váci Mihály Általános Iskola és Óvoda 4544 Nyírkarász, Fő u. 67.
Lőrincze L. Általános Iskola és Óvoda 8444 Szentgál, Hársfa u. 14.
Bolyai János Általános Iskola 8800 Nagykanizsa, Erzsébet tér 9.
Mezőtúri Református Kollégium Általános Iskolája 5400 Mezőtúr, Kossuth L. u. 2.
MKKI Rákóczi Úti Általános és Magyar-Angol Két Tannyelvű Iskolája, 5400 Mezőtúr, Rákóczi u. 40.

„Hát ezt nem hittem volna!”

egy kérdőíves felmérés tanulságai

Az Erdők Nemzetközi Éve alkalmából a Vidékfejlesztési Minisztérium szervezésében nagy sikerű, a magyar erdőgazdálkodást, erdészetet szinte minden szemszögből bemutató rendezvénynek adott otthont a budapesti Mezőgazdasági Múzeum épülete és udvara a Múzeumok Éjszakája keretében június 24-én délután és éjjel. A MEGOSZ külön standdal szerepelt az eseményen, ahol a magánerdő-gazdálkodást ismertető poszterekkel, plakátokkal, kiadványokkal és szóróanyagokkal várták az érdeklődőket. Még minket is meglepett az általunk készített és kitöltésre felkínált kérdőív sikere, hiszen a tíz, látszólag egyszerű kérdésre adandó jó válaszok reményében több, mint háromszázan, egészen pontosan 311-en töltötték ki a lapot. A rendezvényre látogatók rendkívül nyitottak és érdeklődők voltak, örömmel vettek részt a „játékban”, és készséggel szántak időt az eredmények megbeszélésére.

Íme a kérdőív, amelynek alsó, vastagon és dőlt betűvel szedett részét a kérdőív alá hajtottuk, így a válaszadó azt nem láthatta, csak a kitöltés után ellenőrizhette azon a válaszok helyességét. Ezt a perforáció alatti szövegrészt az erdészetről, erdőkről szóló információkkal leválasztva minden kérdőívet kitöltő megkapta. A válaszadókkal minden esetben közösen értékeltük az elért eredményt és szóbeli magyarázatokat fűztünk az egyes kérdésekhez.

A kérdőívben a kiértékelés könnyebb követhetősége érdekében dőlt betűvel az egyes kérdések után már feltüntettük a rossz válaszok százalékos arányát is. Mint említettük, összesen 311 db kérdőív került kitöltésre, ebből 7 db nem volt értékelhető (hiányos, több válaszlehetőség bekarikázva stb.), vagyis 304 db kérdőív eredményei találhatók a következőkben.

KÉRDŐÍV

A kérdőívek kitöltése anonim és önkéntes.

Az abban feltett kérdésekre az Ön által helyesnek tartott válaszok megjelölendők aláhúzással vagy bekarikázással

- Magyarországon az erdők területe
 - folyamatosan nő
 - folyamatosan csökken

Rossz válaszok aránya: 62%

- Magyarországon az európai átlagnál
 - több
 - kevesebb erdő van

Rossz válaszok aránya: 31%

- Hazánkban Trianon óta az erdők területe megduplázódott
 - igen
 - nem

Rossz válaszok aránya: 69%

- Ön szerint Magyarországon hány magánerdő tulajdonos van?
 - kevesebb, mint 50 ezer
 - közel 200 ezer
 - több, mint 400 ezer

Rossz válaszok aránya: 50%

- Magyarországon az összes erdő
 - 15%-a
 - 30%-a
 - 43%-a magánkézben van

Rossz válaszok aránya: 31%

- Magyarországon az első természetvédelem
 - a civil szervezetek aktivistái
 - az ökológusok
 - az erdészek voltak

Rossz válaszok aránya: 13%

- Ön szerint mi az erdész legfontosabb feladata?
 - az erdők létrehozása és fenntartható kezelése
 - a fák kivágása
 - a vadászat
 - a fakereskedelem

Rossz válasz: 2 db

- Véleménye szerint hazánkban évente több fát vágunk ki, mint amennyi az éves faanyag-gyártás?

- igen
- nem

Rossz válaszok aránya: 50%

- Véleménye szerint a jövőben is szükségünk lesz a fára mindennapjainkban?

- igen
- nem

2 db nem válasz

- Ön a magyar állam költségvetésében szánna-e pénzt az erdőkre?

- igen
- nem

3 db nem válasz

A helyes válaszok:

- 1.: a, 2.: b, 3.: a, 4.: c, 5.: c, 6.: c, 7.: a, 8.: b, 9-10: eldöntendő

Mi magyarok különösen meg kell, hogy becsüljük az erdőt, mert kevés van belőle. Trianon után az ország területe kétharmadát, de ugyanakkor az erdők 84%-át(!) vesztette el. Az ezt követő rendkívüli fajsúlyban mutatkozott meg igazán az erdész társadalom hagyományos összetartása és szervező ereje. Magyarországon így ma kétszer annyi erdő van, mint 1920 után, és ezzel az eredménnyel ott a helyünk a világ legsikeresebb erdő-

telepítő nagybatalmainak sorában. Ez a 2 millió hektár erdő azonban nem csupán az ország mindennapi faszükségletének biztosítója a tűzifától, a gerendától, a karámfától a tetőszindelyig, az asztaltól az ágyig és a bölcsőtől a koporsóig, hanem értékes tulajdonságaival mindannyiunk továbbélésének záloga is. Hiszen az erdő megköti és hosszú távon tárolja a káros légköri szén-dioxidot, oxigént termel, tomptítja a klímaváltozás időjárási szélsőségeit, turisztikai, rekreációs szolgáltatásaival mindannyiunk életminőségét emeli, miközben a világ legsokoldalúbb ökoszisztémájának ad otthont. Hogy ez így maradjon, az az erdészek felelőssége. Segítsük, támogassuk és becsüljük meg őket!

Bővebb információért forduljon a Magán Erdőtulajdonosok és Gazdálkodók Országos Szövetségéhez (MEGOSZ): 06-1-391-42-90, e-mail: megosz@mail.datanet.hu, www.megosz.org

Az első és a harmadik kérdésre sajnos azt az eredményt kaptuk, amire számítottunk, vagyis a válaszadók több, mint 60%-a szerint a magyar erdők területe folyamatosan csökken, illetve 69%-uk szerint a magyar erdők területe nem duplázódott meg Trianon óta. A kiértékelés-

nél, a helyes válaszokat megismerve gyakran visszatérő reakció volt a cikkünk címében is szereplő: „Hát ezt nem hittem volna!” megjegyzés.

Ugyanakkor a nagy többség, 69% a 2. kérdésnél érzékelte, hogy a jelenlegi hazai erdőszűcsesség még az európai átlag alatt van.

A 4. és 5., a magánerdőkre vonatkozó kérdésnél a válaszok a standon kiállított posztereken is olvashatók voltak, ezért az azokra adott viszonylag sok helyes válasz (50%, illetve 69%) nem reprezentálja megfelelően a válaszadók e témában való jártasságát, vagy éppen információhiányát.

A 6. és 7. kérdésekre örvendetesen sok helyes választ kaptunk, ami azt mutatja, hogy a megkérdezettek nagy többsége ismeri és elismeri az erdészek kiemelkedő szerepét a természetvédelemben és az erdők létrehozásában, fenntartható kezelésében.

A 8. kérdésnél a helyes és helytelen válaszok egyenlő arányban történő megoszlása viszonylag meglepő volt, mivel a sok illegális fakitermelésről szóló hír alapján azt gondoltuk, hogy a megkérdezettek nagyobb része voksol majd arra, hogy több az éves kitermelés volumene a faanyag-gyarázkodásnál.

Végezetül a 9. és 10. eldöntendő kérdésre adott elsöprően sok igen válasz jelzi a társadalom felől az erdők, az erdészet ügye iránt megnyilvánuló szim-

pátiát, amit a mindennapi kommunikációban sokkal jobban ki kellene használnunk!

Összegezve: Jól kitapintható a válaszközből, hogy az írott és elektronikus sajtóban súlypontosan megjelenő, az erdőkkel kapcsolatos negatív események (erdőkárok, falopások, vélt vagy valós természetkárosítások) nyomot hagynak az állampolgárok általános megítélésében. A kérdőív sok új információt nem hozott ezen a téren, inkább csak megerősítette azt, amit már eddig is tudtunk, hogy ennek ellensúlyozására, a tények és pozitív jelenségek minél szélesebb körben való terjesztésére rendkívül sok energiát kell még mozgósítania az erdészszakmának. Az emberek nyitottsága, a valós tényekkel, adatokkal való szembesüléskor tapasztalható őszinte megdöbbenése és öröme ugyanakkor azt is megmutatta, hogy sok hasonló akcióra van szükség a jövőben is. A több, mint 8% hibátlanul kitöltött kérdőív sem tekinthető rossz eredménynek, tekintettel a kérdések specifikus voltára.

Éjfél felé egy alig tizenéves srác – miután átnéztük a gyorsan és hibátlanul kitöltött kérdőívét – arra a kérdésemre, hogy mi szeretne lenni felnőtt korában, csak annyit mondott: „Hát erdész! Mindig is az akartam lenni!” Már ezért megérte.

Dr. Sárvári János
MEGOSZ

Gratulálunk Gyurka Bácsi!

Olvasom az újságban, hogy a MÁV szakértői meghallgatták a több évtizede megszületett elképzelés lényegét a főváros nagy pályaudvarainak jövőjéről. A főpályaudvar-konceptió kidolgozója és lelkes szószólója a 89 éves *Hábel György* erdőmérnök, nyugalmazott vasúti mérnök.

A Gyökerek és lombok 7. kötetében részletesen olvashatunk arról, hogy hogyan került a ma is szuper aktív erdész a MÁV-hoz. Az elképzelés lényege, hogy a jelenlegi pályaudvarok funkciót váltanának, illetve megszűnnének, s helyettük egy főpályaudvart alakítanának ki Kőbányán, ahonnan metrócsatlakozás oldaná meg a főváros központjának elérhetőségét.

A MÁV és a külső szakértők körében ismerttetett elképzelés azzal zárult, hogy – tekintettel a felvetés grandiózus mivoltára – külön bizottság vizsgálja meg az elképzelés kivitelezhetőségét.

Büszkék lehetünk Hábel Györgyre, s egyben az alma matere is, hogy az erdőtől elkanyarodott életúton ilyen kollégával találkozhatunk.

Pápai Gábor

Szép új világ

Megszűnik a kézírás oktatása Amerikában, olvashatjuk a rövid hírek között. De a géppel való írást már ott is el kell kezdeni harmadikos kortól, mert három év múlva a diákoknak számot kell adni tudásukról. Mostantól kezdve a nebulók vizsgájukat csak a billentyűket kopogtatva tehetik le, és házi feladataikat is csak számítógépen készíthetik el. Az elképzelés indoklása szerint, „a mai gyerekeknek semmi szükségük a kézírásra, a modern kor kihívásait kell figyelembe venni.”

Hát úgy látszik, hogy megint érkezik egy „modern” csomag a tengerentúlról, amit lehet majmolni. Mert ne legyenek illúzióink. Előbb utóbb nálunk is lesznek, akik csak a klaviatúrán látják a modernséget, a korszerűt, a fejlődés zálogát.

Az erdészek és a természetvédők csak örülhetnek. Elmarad a trubadúrok és egyéb firkászok fádba vésett vallomása.

Ismét kapható dr. Kosztká Miklós: ERDÉSZETI ÚTÉPÍTÉS, ERDÉSZETI UTAK ÉPÍTÉSE című tankönyv, amely bruttó 2650.- Ft-ért megvásárolható az Erdőfeltárási Tanszéken, illetve az OEE titkárságán.

Vidéki erdészeti egyesület Miskolcon

Az Erdészeti Lapok 1901. évi 1. számának hirdetési rovatában jelent meg imecsfalvi Imecs Béla uradalmi főerdész (Egri Papnevelő Intézet) és a Székely és Illés kiadó (Ungvár) felhívása a megindítandó Magyar Erdész című erdészeti és vadászati szaklap előfizetésére. Elismeréssel méltatták az Erdészeti Lapok kiváló cikkeinek magas színvonalát, de rámutattak, hogy az hivatalos jellegénél fogva „a tulajdonképpeni szakirodalomnak megfelelő tág teret nem adhat”. Úgy értékelték, hogy „egy új szaklapnak van jogosultsága, mert szükséglet pótol és ha ezt teszi, meg lesz a haszna is”.

Meghatározták, hogy a lap célja az erdészet, a vadászat, a fa- és vadkereskedelem szakkérdéseinek megvitatása, a szakközönségen kívül az erdőbirtokosok, az erdőgazdasággal, faiparral, fakereskedelemmel foglalkozók tájékoztatása. A lap havonta kétszer jelenik meg, előfizetési ára egész évre 10 korona.

Az Erdészeti Lapok szerkesztője – Bund Károly – üdvözölte a Magyar Erdész megjelenését, de kritikával is illette a felhívás egyes kitételeit.

Az előfizetési ívet sokan visszaküldték, így 1901. február 20-án meg is jelent a Magyar Erdész első száma a megismételt felhívással és több szacikk, köztük Kiss Ferencnek, a szegedi erdők atyjának A csomoros (fekete) nyárfáról c. tanulmányának első része.

Gerlai Arnold Gusztáv: A Magyar Erdészeti Irodalom Könyvészete 1934-ig c. összeállításából tudjuk, hogy az 1901–1914 között megjelenő Magyar Erdész c. lapban szerzők tucatjai írták meg véleményüket, tapasztalataikat az erdőgazdálkodás, az erdővédelem, az oktatás, a faipar és -kereskedelem, a vadgazdálkodás stb. aktuális feladatairól.

A szakmai kérdéseken kívül sok másról is cikkeztek, mert az 1900-as évek elején országszerte különböző egyesületek alakultak, ahol a szakemberek összejöttek, megtárgyalták az ügyeket és meghatározták a feladatokat. Ilyen céllal jelent meg a Magyar Erdész 1904. évi 16. számában Podbradszky András hercegi erdőigazgató *Alakítsunk vidéki erdészeti egyesületeket* című cikke. Idézünk a felhívásból:

„E rohamosan baladó korban... csak azok állják meg helyüket, akik... szorga-

lommal tanulnak... ismereteiket és tapasztalataikat kibővítik... E célra szolgálnak a... különféle egyesületek... ahol a szakemberek bizonyos időközben összejönnek, saját ügyeiket és azzal kapcsolatban a fennálló helyzetet... egymás közt megbeszélnek, s a követendő célt, eljárást, és eszközöket megállapítják, hogy a korral haladassanak... csak mi erdészek vagyunk annyira bátra, hogy ily irányban eddigelé semmit sem tettünk... szakunkat s annak művelőit a társadalom semmibe sem vette... társulnunk kell nekünk is, s meg kell alakítanunk a vidéki erdészeti egyesületeket... Előre is bangsúlyozom... azáltal, hogy vidéki szakegyesületeket alakítunk, nem akarunk elszakadni az Országos Erdészeti Egyesülettől, tagjai maradunk ezután is.”

Szerző azt is vizsgálta, hol legyenek vidéki egyesületek; ennek alapján 2-3 királyi erdőfelügyelőség területének összevonásával tíz kerületre osztotta az országot és pl. a 3. kerülethez sorolta a besztecebányai és miskolci kir. erdőfelügyelőség, vagyis Nógrád, Hont, Zólyom, Gömör és Kishont, Borsod és Heves vármegyék területét.

Kiemelte, hogy az erdőtiszték mellett „a vidéki erdő- és földbirtokosok is megnyeressenek... az egyesületbe való belépésre”, mert a gyűléseken az erdészet minden ágával, a munkás- és fuvarosviszonyokkal, a személyzet anyagi és társadalmi helyzetével, a fakereskedelemmel, az erdőjövödelmezőségének emelésével, a vadászattal és halászattal is foglalkozni kell.

Öt hónap múlva, 1905. április 3-án Miskolcon, Borsod vármegyei székházának tanácstermében gyűltek össze „a szélrőzsza minden irányából jött erdészek... a várva-várt együttes közös munkálkodás alapjainak lefektetésére”. Az elnöki dobogón Podbradszky András üdvözölte a megjelenteket és megköszönte, hogy ilyen sokan meghallgatták felhívását. Bejelentette, hogy Gömör, Borsod, és Heves megyéből 77-en jelentkeztek, korelnöknek javasolta Gesztes Lajos érseki erdőmestert, aki megnyitotta a közgyűlést, amin „egyesült erővel közös akarral megalakítják a Borsod-Gömör-Heves megyék erdészeti egyesületét, hogy működéséből áldás fakadjon erdőgazdaságunk egész vonalán.”

Egyhangúlag megválasztották a tisztikart; elnök: Podbradszky András, I. alelnök: Gesztes Lajos, II. ügyvivő alelnök: Imecs Béla, jegyző: Mitske Gusztáv, rimamurányi erdőgondnok, pénz-

táros: Szénássy Béla, hercegi erdőrendező, választmányi tag 10 fő.

A közgyűlés elnöke üdvözlő táviratban jelentette be az OEE elnökségének az egyesület megalakulását és kérte „nagybecsű támogatását”. Báró Bánffy Dezső elnök megköszönte az üdvözlést és biztosította az egyesületet, hogy „a hazai erdőgazdaság érdekében kifejtett működése mindenkor számíthat az Országos Erdészeti Egyesület támogatására”.

Imecs Béla köszöntőjében meghatározta a legfontosabb feladatokat: hazánk erdőgazdaságát fejleszteni, javítani az erdészeti tisztviselők anyagi helyzetén, a napi sajtón keresztül a nagyközönséggel is megismertetni az egyesület célkitűzéseit. Megállapodtak, hogy az egyesület közleményei a Magyar Erdészben jelennek meg, az évente rendezett közgyűlésen pedig várják a tagok aktív részvételét.

Az egyesületnek tagja lehet a magyar honosságú erdőbirtokosokon és a törvényesen képesített erdőtisztéken kívül mindazon magyar testület és jogi személy, aki az erdőgazdaság iránt érdeklődik, az egyesületet közreműködésével támogatni kívánja, s akit az igazgató választmány tagul befogad.

A tagok háromfélék: *alapító tagok*, akik az egyesület pénztárába legalább 150 koronát fizettek be, ennek fejében a tagsági díjtól felmentetnek; *rendes tagok*, akik legalább három éven át 6 korona tagsági díjat fizetnek; *tiszteletbeli tagok*, akik az egyesületbe nem tartoznak, de hazai erdészetünk gyámolításán, előbbre vitelén fáradoznak.

Az egyesület neve is jelzi, hogy tevékenysége a miskolci kir. erdőfelügyelőséghez tartozó 653 ezer hold erdőre terjedt ki, és magában foglalta a diósgyőri kincstári birtokot, Dobsina, Jolsva, Rimaszombat, Rozsnyó, Gyöngyös városok, az egri érsekség, főkapitány és papnevelő intézet, a rozsnói és szatmári püspökség, a Rimamurány-Salgótarján Vasmű Rt. erdeit, Fülöp Szász Coburg Gothai herceg (a továbbiakban Coburg uradalom), gróf Andrassy Dénes, gróf Andrassy Géza, gróf Károlyi Mihály hitbizományi uradalmát és 263 ezer hold magánerdőt. Az erdők 56%-a Gömör vármegyében volt, és ez hatással volt az egyesület tevékenységére is.

Az évente megrendezett, általában kétnapos közgyűlések eseményei, az elhangzott előadások a Magyar Erdészben jelentek meg és az Erdészeti

Lapok is tájékoztatta olvasóit. Ezek alapján foglaljuk össze az eseményeket.

A rimaszombati közgyűlést **1905.** szeptember 17-18-án tartották a megyeháza nagytermében, ahol az alispán és a polgármester is köszöntötte az egyesület megjelent 38 tagját. Meghallgatták és megvitatták *Kolbenbeyer Gyula*: Erdőgazdálkodás a balogvári Coburg hercegi uradalom erdőségeiben és *Elek István*: Erdőgazdálkodás szociális alapon című előadását. Másnap részletesen bejárták a város erdejében leégett 480 holdas tölgy fiatalost és annak töremetszését, tárgyaltak az erdőtűzek megelőzéséről, a tűzkár elleni biztosításról, és a látottak alapján megállapították, hogy a jövőben szálerdőként kell kezelni az állományt.

1906 júliusában az egri közgyűlésen *Gesztes Lajos*: A tölgyerdők ápolásáról című előadása az egyházi erdők erdőnevelési és fahasznosítási kérdéseit foglalta össze. Javasolta „*a népies mészipar... szövetkezeti alapon való tömörítését*” és kiemelte az erdei legeltetéssel kapcsolatos törvény szükségességét. Eger nevezetességeinek megtekintése a Szépasszonyvölgyben fejeződött be, ahol „*az egri társadalom színe-java várakozott a társaságra.*”

Másnap Sirokon az eredményes kopárfásítás, Parádfürdön a vadaskert, az üveghuta és az újszerű forrásfoglalások szolgáltak tanulságul.

1907 júliusában az egyesület 114 tagjából 35 jelent meg a miskolci közgyűlésen, ahol nagy tetszést aratott *Enyedi János* előadása, a diósgyőri erdőgondnokság történetének részletes ismertetése. A tisztújítás során II. alelnöknek választották *borbii Borhy György* hevesi földbirtokost, titkárnak *Mitske Gusztávot*. A közgyűlésen a helyi sajtó, a Borsodi Bükk Egylet, a múzeum képviselői is részt vettek, és ismét napirendre került az erdei legeltetés és az orrvadászat ügye.

Ebéd után megtekintették a miskolci múzeumot, másnap pedig a vasgyár és papírgyár, a királykúti csemetekert, a lilafüredi nyaralótelep szerepelt a programban. A kincstári szállóban terített asztalnál *Herman Ottó* „*mindenkit magával ragadó ékes szavakkal emelte ki az erdészek üdvös és hasznos működését.*”

1908 májusában *gróf Andrássy Géza* Betlér melletti szulovai vadászkastélyában tartották a karasznahorkaváraljai közgyűlést 55 résztvevővel. Meghallgatták *Mayer Géza* előadását a hitbizományi uradalom erdőgazdasági viszonyairól, megtárgyalták a vadkárral kapcsolatos kérdéseket és felirattal fordultak a miniszterhez az orrvadászat megfékezése ügyében.

Második nap a Gömöri Faipari Rt. pelsőci ipartelepén a fűrészüzemet, az asztalosműhelyt és hordógyárat, Özörényben a cellulózyárat, Aggteleken a cseppkőbarlangot tekintették meg.

1909 júliusában a Gyöngyösre hirdetett közgyűlést Mátrafüreden tartották. Köszöntötte az egyesületet a kerület országgyűlési képviselője, a Heves Megyei Gazdasági Egyesület, a Mátrai Turista Egyesület. Gyöngyös polgármestere köszöntőjében jelentette be, hogy a város mint erdőbirtokos lép be az egyesületbe. Az éves beszámoló szerint az egyesületnek 14 alapító és 111 rendes tagja – 14 erdőbirtokos, 96 erdőtiszt, 1 egyesület – van.

Tornay Gyula főkáptalani erdőmester a magán erdőtisztek helyzetének javításáról, *Elek István* a birtokpolitikáról tartott nagy érdeklődéssel kísért és számtalan hozzászólással bővített előadást.

1910 júniusában „*a természeti kincsekkel oly bőségesen megáldott*” és 9860 hold erdőben gazdálkodó Dobsinán gyűlt össze az egyesület 64 tagja. Megemlékeztek a tragikusan elhunyt imecsfalvi *Imecs Béláról*; a szaksajtóban megjelent cikkek figyelembevételével megvitatták az erdőtisztek címhasználatát és meghallgatták *Kellner Viktor* vároosi erdőmester: Dobsina rt. város erdőgazdaságának ismertetése c. részletes előadását.

A tisztújítás során elnökké választották *Gesztes Lajost*, II. alelnöknek *Herling Samu* hercegi erdőigazgatót. Második nap a résztvevők egyik csoportja kirándult a Tátrába és útközben megkoszorúzták *Greiner Lajos* (1796–1882) hercegi erdőigazgató (Greiner-féle fatermelési táblák!) emlékoszlopát.

1911 júniusában ismét Rimaszombaton, a megyeháza dísztermében köszöntötte a főispán a közgyűlés résztve-

vőit. Újraválasztották a tisztségviselőket, 15 tagúra bővült a választmány és védőnek választották *gróf Serényi Béla* földművelésügyi minisztert, valamint *gróf Károlyi Mihályt*.

Délután a főgimnázium tornacsarnokában „*nagyszámú díszes közönség előtt*” olvasták fel *Bund Károlynak* 72 vetített képpel illusztrált, Az erdő művelése és haszonvétele című népszerű ismeretétést.

Másnap a Rimamurány–Salgótarjáni Vasmű Rt. erdőbirtokával ismerkedtek és meghallgatták *Mitske Gusztáv* társulati erdőgondnok részletes előadását.

1912. június 17-én Miskolcon, a megyeháza dísztermében tartott közgyűlésen egyetlen téma volt, a széldöntések következményeinek megtárgyalása. Az 1912. április 3-4-én „*düböngött szelvi-barok*” tetemes károkat okoztak Gömör, Szepes, Sáros, Abaúj-Torna vármegyékben. Az egymillió köbméterre becsült széldöntés gyors feldolgozásához szükséges munkaerő és munkabér biztosítása, a faanyag értékesítése komoly gondot jelentett, mert az addigi 47-84 filléres bérek 90-120 fillér/m³-re emelkedtek. A helyzet felmérését és a javaslatok kidolgozását egy 7 tagú bizottságra bízta a közgyűlés.

A titkár ismertette a Magyar Erdész anyagi helyzetét, mert 1911-ben semmi jövedelme nem volt a lapnak, kérte az előfizetési díjak megküldését.

1913. május 18-án Egerben tartotta választmányi és közgyűlését az egyesület. *Mitske Gusztáv* titkár szomorúan állapította meg, hogy „*bazánk egén tornyosuló háborús fellegek, áldatlan politikai viszonyaink, a pénzpiac feszültsége... bénítólag batottak egyesületünk működésére is.*”

Ez az oka, hogy a választmány ülésén 9, a közgyűlésen 19 tag és 3 vendég

Új belépők

Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei Helyi Csoport: Kaulák Gergő erdőmérnök, Bátky Dániel erdőmérnök; **Balassagyarmati Helyi Csoport:** Palik Ferenc egyéb felsőfok, dr. Deák Sándor egyéb felsőfok; **Bp. HM Helyi Csoport:** Orbán Tibor erdőmérnök; **Nagykanizsai Helyi Csoport:** Egle Zoltán egyéb felsőfok, Kovács Alexandra erdésztechnikus, Kovács Zsolt erdésztechnikus; **Miskolci Helyi Csoport:** Hudák Ádám erdésztechnikus; **Pápai Helyi Csoport:** Gosztola Júlia egyéb felsőfok, Mikóczi Zoltán egyéb felsőfok, Mikócziné Farkasdi Szilvia egyéb felsőfok; **Mátrafüredi Helyi Csoport:** Dala László erdőmérnök; **Bajai Helyi Csoport:** Békési Lajos erdésztechnikus, Bolvári István erdésztechnikus, Ifj. Molnár Lajos erdésztechnikus, Kaitz Zoltán faipari felsőfok, Kovács Gábor erdésztechnikus, Piliási Tímea egyéb középiskola, Veszeli Péter, László Gábor erdésztechnikus, Dzsudzsák Gábor erdésztechnikus, Ifj. Arva Károly erdőmérnök, Vörös Csaba erdésztechnikus, Badari Tibor erdőmérnök; **Soproni Helyi Csoport:** Schmidt Alexandra egyéb felsőfok; **Baranyai megyei HCs:** Pintér Zoltán egyéb felsőfok; **Csongrád megyei Helyi Csoport:** dr. Orosz Zsuzsanna egyéb felsőfok, dr. Polner Kinga egyéb felsőfok, dr. Polner Antalnél egyéb felsőfok.

vesz részt. Az anyagi és szellemi támogatás hiánya miatt a jövőben a Magyar Erdész nem havonta kétszer, hanem csak negyedévenként jelenik meg, az éves előfizetés 6 korona.

Újraválasztották a tisztikart, az egyesületnek 17 alapító és 116 rendes tagja van, a vagyona 6948,37 korona.

Élénk vita alakult ki az erdeimunkáshíány és a munkaerő drágaságának kérdéseiről. Javasolták a kötelező munkaidő megállapítását, az erdeimunkás-közvetítés bevezetését, az alföldi munkaerő bevonását, a házi kezelés bevezetését. Végül az egész téma feldolgozását a választmányra bízta a közgyűlés.

1914. és **1915.** évek rendezvényeiről nincsen adatunk, valószínű nem is volt. A Magyar Erdész megszűnt és az Erdészeti Lapokban sem jelent meg semmilyen közlemény.

1916. február 20-án, a Bánrévén tartott választmányi ülésen – az Erdészeti Lapok szerint – a tisztikar öt tagja jelent meg. A beszámoló szerint még 2183 korona előfizetési és hirdetési díj hátraléka van a megszűnt Magyar Erdésznek. Szorgalmazta a tagdíjhátralék rendezését és szót emelt „a hadbavonult erdő-őrök hátramaradottjainak segítése” érdekében.

1917. évi rendezvényről nincs adat.

1918 őszén „számos tag részvételével” Miskolcon volt választmányi ülés *Gesztes Lajos* elnökletével, aki „sötét színekkel ecsetelte a vérzivataros időket”.

1919. és **1920.** évek rendezvényeiről nincs adatunk és a trianoni döntéssel elcsatolt gömői területek kiesése alapvetően meghatározta az egyesület tevékenységét. Meghalt *Gesztes Lajos* elnök, *Hering Samu II.* alelnök és az egyesület több tagja. Az egyesületi eszme azonban élt és 1920-ban *báró Waldbott Frigyes* és *gróf Károlyi László* 10-10 ezer koronát adományozott az Országos Erdészeti Egyesületnek, *Borby György* alelnök pedig elkezdte a Borsod-Gömör-Heves megyék Erdészeti Egyesületének újjászervezését.

1921. január 18-án Miskolcon tartott közgyűlést az egyesület. A tisztújítás során elnöknek választották *Földvály Miksa* kir. erdőfelügyelőt, alelnök *Borby György* földbirtokos, ügyvezető alelnök *Craus Géza*, titkár: *Lippóczy Béla*. A 10 tagú választmányban ketten maradtak a régiek közül, de tag lett Zemplénből *báró Waldbott Kelemen* és Abaújból *Onczay László*.

A közgyűlés elhatározta, hogy egyelőre könyvmegosztás havi közlönyt ad ki, és gróf

Károlyi Mihályt, a gyászos emlékü forradalom főhősét a tagok sorából törölte.

1922. június 6-án, a miskolci közgyűlésen már 22 tag hallgatta az elnök beszámolóját a lemondások miatt előállott nehézségekről. A tisztújítás során ügyvezető alelnök lett *Onczay László*, a fűzerradványi *Károlyi-uradalom* erdőtanácsosa, titkár *Alberti János* m. kir. főerdőmérnök. *Onczay László* az egyesület anyagi megerősítését és a Magyar Erdész újra indítását jelölte meg programjának.

Részletesen megtárgyalták *báró Waldbott Kelemen* beadványát, amiben az erdőkárosító tényezőket foglalta össze. Rámutatott, hogy a „*batóságok sem fejtenek ki kielégítő erélyt az erdők preventív védelmére., az erdőri személyzet sem talál kellő támogatást.*” Javasolta, hogy „*a földművelésügyi és igazságügyi kormány az erdészeti egyesületek segítségével oly törvényt dolgozva ki, mely alkalmas lenne minden anomáliák megszüntetésére és későbbi megállítására.*”

Onczay javasolta, kérjék a kormányt, hogy az új erdőtervezeteket „*komoly tanulmányozás és letárgyalás végett egyesületünkhez leküldessék.*”

Dr. Járásai Lőrinc

MAVIR Magyar Villamosenergia-ipari Átviteli Rendszerirányító Zártkörűen Működő Részvénytársaság

Az energia irányítója

Megszépül a Szépjuhászné

Együtműködés a MAVIR és a Pilisi Parkerdő között

Drága csapatépítő tréningek helyett közös munka a köz javára – erre szavazott évekkel ezelőtt a MAVIR Magyar Villamosenergia-ipari Rendszerirányító Zrt. (MAVIR) vezetősége, amikor még 2008 őszén kiültetésre kerültek a társaság által adományozott támogatásból vásárolt fácskák a Pilisi Parkerdő területén. Vagyis a mavirosok – élükön *Tari Gábor* vezérigazgatóval – maguk is részt vettek a 9 ezer tölgyfacsemete

kiültetésében a Szépjuhászné turisztikai pályánál. Az ültetést az erdészeti kollégák felügyelete mellett sikerült a tervezett határidő fele alatt teljesíteni és a jó példa mellett a jó levegő és hangulat is hozzájárult, hogy azóta már hagyománnyá vált az együtműködés: azóta megújult az átvezető gyalogút és az izmosodó fácskák immár egy felújított játszótér új játszóeszközeivel együtt várják az embercsemetéküket.

A MAVIR a hazai villamosenergia-rendszer irányítójaként és a nagy-

szűltségtű hálózat tulajdonosaként nem most kezdte a környezettudatos akciókat: évtizedes madárvédelmi tevékenysége és a madárvédőkkel közös műfészkek-telepítési tevékenységének nagy szerepe van abban, hogy Magyarországon megállt a kerecsensólymok fogyatkozása. A Hárs-hegy egyik legnépszerűbb kirándulóhelyének patronálása további lépés élőhelyük felelősségteljes megőrzése és a vállalati kultúra erősítése terén egyaránt.

H-1031 BUDAPEST, ANIKÓ U. 4., TELEFON: (+36 1) 304 1000, FAX: (+36 1) 304 1719, WWW.MAVIR.HU

Nehéz év után az Erdészeti Múzeum

Az Erdészeti Múzeum (Sopron, Templom u 4.) évek óta szervez erdő- és múzeumpedagógiai, környezetkultúra szakmai programokat, nyári táborokat. Az elmúlt egy év különlegessége, hogy ezeket a programokat a Múzeum nyertes TÁMOP 3.2.8/10/B-2010-0016 számú „Komplex erdő- és környezetkultúra program a Nyugat-magyarországi Egyetem Erdészeti Múzeumában” című projektjének köszönhetően teljesen térítésmentesen vehette igénybe több ezer érdeklődő.

A múzeumok és iskolák partnerségére építő programcsomagban múzeumi órák, múzeumi napok és múzeumi szakkörök zajlottak. Az órák, illetve a múzeumi napok központi témája természetesen az erdő volt. Minden korosztálynak az általános iskola első osztálytól kezdve a szakközépiskola 12. osztályig különböző szinteken és helyszíneken dolgoztuk fel a kijelölt ismeretanyagot. Néhány beszédes foglalkozás-cím: Az erdő kincsei, mesék az erdőből; A fafeldolgozás, múltja, jelene; A fa mint nyersanyag; Az erdő élővilága tavasszal, az erdészek tavaszi munkái; Erdő és vad.

A múzeumi napok, amelyet egy-egy osztály több alkalommal vett igénybe a projekt alatt, már nagyobb lélegzetvételű témakörök feldolgozását is lehetővé tették.

Az erdőpedagógiai és múzeumpedagógiai módszereket ötvözve élménydús, tartós tudást eredményező napokat élhettek át a résztvevők. Az iskolásokat megismertettük többek között az erdőgazdálkodás történeti formáival, mai módszereivel, az erdőművelési tevékenységgel, mint az erdők tartamosságának egyik zálogával, az erdő ökológiai folyamataival, kapcsolataival, de nem maradt ki az éltető víz, vizeink és élőviláguk, erdő és víz egymásra gyakorolt hatásainak bemutatása sem.

Két szakkört is bevontunk programunkba. A vadász-kürtös szakkör Bolla Balázs vezetésével egyre magasabb színvonalú vadász-kürtös társasággá alakult, akik Lővér Vadász-kürtösök néven számos rendezvényen mutatták be vadászati kultúránk e színes elemét.

A vadgazdálkodási, vadászati szakkör diákjai Samu László segítségével mélyültek el a trófeák és a vadászat világában.

A programok során szerződéses partneriskoláink a soproni Deák téri Általános Iskola és a Roth Gyula Gyakorló Szakközépiskola és Kollégium voltak.

Az „Iskolabarát élményprogramok, múzeumok az informális tanulásért” című programcsomag sokkal szélesebb réteget célt meg:

A tematikus foglalkozások, előadások elsősorban a résztvevők természetismeretét bővítették. A foglalkozások során tudományos ismeretterjesztő jelleggel a rovarvilággal, a kételtűekkel, hüllőkkel, a madarakkal, illetve az erdő ehető, mérgező és gyógyító növényeivel ismerkedtek meg a hallgatók.

Az erdő megszeretését az elméleti és gyakorlati tevékenységeken túl kézműves foglalkozássorozattal is szerettük volna segíteni. A természetes, sokszor erdőből gyűjtött anyagokból kicsik és nagyok több, mint tíz alkalommal készítették változatos alkotásokat.

A középiskolás, egyetemista, illetve felnőtt korosztálynak három témakörben szerveztünk 10-10 részből álló szabadegyetemi előadásorozatot. A „Fa a népi építészetben” című szabadegyetemünk előadásai alkalmával a hagyományos faszervezetű építményeken túl a faipari kéziszerszámoktól az ácsolt bútorig, a kopjafák, fejfák üzenetéig számos különleges előadást hallhattak neves előadóktól.

A szellemi, kulturális örökségünk Selmechánya előadásorozatot a bányász-erdész diák hagyományok elemeit mutatta be.

A diákok mellett a program másik kiemelt célcsoportja a családok voltak. Tizenkét családi napot szerveztünk a jeles napokhoz, természeti időszakokhoz, illetve múzeumi eseményekhez kapcsolódóan. Ezek során unokától a nagyszülőig mindenki élményszerűen, sok-sok játékos feladat segítségével ismerhette meg az erdőt, kaphatott ízelítőt az erdő és vadgazdálkodás történetéből, vagy már kevésbé ismert népi kismesterségeinket fedezhette fel újra.

Az iskolai szünet a nyári kompetenciafejlesztő táborok időszaka volt. A pályázatban nyolc táborra nyertünk támogatást, amelyek, mind más témakör köré szerveződtek. Az ötnapos táborokban volt kézművesség, különböző foglalkozások a vadászati kultúra és a természetvédelem témaköréből, de bemutattuk a tanyasi gazdálkodás rejtjelmeit is. A középiskolásoknak hirdett táborainkban egy-egy térség (Dél-Dunántúl, Északi-középhegység) természeti és kultúrtörténeti értékeit jártuk be.

A projekt során egy év alatt szám szerint 248 környezetkultúra programot szerveztünk, amelyeket mintegy hétezer regisztrált résztvevő látogatott.

A projekt záró rendezvényén a résztvevő iskolák, pedagógusok jelezték igényüket a folytatásra.

A projekten kívül a múzeumban tovább folytatók „szokásos” programjaink (időszaki kiállítások, könyvbemutatók, tárlatvezetések stb.). Ezek még közel száz programalkalmat jelentettek a pályázati tevékenységen túl.

Ezúton is köszönet illeti azokat a kollégákat, pedagógusokat, egyetemi hallgatókat, akik fáradtságot nem ismerve segítettek, hogy meg- és elismertessük erdész-faiparos szakmáinkat, öregbítsük az Egyetem és a Múzeum hírnevét.

Dr. Varga Tamás

Jegyzőkönyv az Országos Erdészeti Egyesület Elnökségének Dél-Dunántúli Régiónál tartott kihelyezett üléséről 2011. március 24-25.

Az ülés helyszíne: Mecseki Erdészeti Zrt., Sásdi Erdészet Nagymátéi Vendégháza.

Jelen vannak:

Elnökség tagjai: *Zambó Péter* elnök, *Kiss László* általános alelnök, *Szabó Vendel* technikus alelnök, *Mocz András* magánerdős alelnök, *Haraszti Gyula* EL SZB elnök, *Csépányi Péter*, *Nagy Imre*, *Rípszám István*, *Szabó Tibor* régióképviselek.

Tanácskozási joggal: *dr. Kosztka Miklós* DB elnök, *Lomniczi Gergely* elnökségi titkár, *Pápai Gábor* főszerkesztő

Kimintését kérte: *Cserép János*, *Gencsi Zoltán* régióképviselek, *dr. Sárvári János* a Könyvtár őre

Dél-Dunántúli Régióból a Pártoló Tagi Tanács tagjai, a Helyi Csoportok tisztségviselői és küldöttek közül: *Barókci István*, *Göbölös Péter*, *Keszi László*, *Máté János*, *Máté Zoltán*, *Várady József*, *Firbás Nándor*, *Merczel István*,

Naszladi Géza, *Kupás Deák Zoltán*, *Rosenberger Ferenc*.

Az ülés kezdete előtt *Keszi László*, a Mecseki Erdészeti Zrt. vezérigazgatója házigazdaként köszöntötte a megjelenteket. *Várady József* vezérigazgató-helyettes, a Baranya megyei HCS elnöke röviden bemutatta a Mecseki Erdészeti Zrt. erdőgazdálkodási tevékenységét. A nagy visszhangot kapott természetvédelmi kérdésekkel kapcsolatban külön kiemelte, hogy az elmúlt időszakban csökkent a fakitermelések mennyisége és nőtt a természetes felújítások aránya a társaság kezelésében lévő területen.

A házigazdák köszöntője és bemutatkozása után *Zambó Péter* elnök köszöntötte az elnökségi ülésen megjelent elnökségi tagokat és különösen a régióból érkezett meghívottakat. Rövid beszámolóban tájékoztatta a régió képviselőit az elnökség eddigi munkájáról,

majd megnyitotta az ülést. Megállapította, hogy az elnökség 9 fővel határozatképes. A jegyzőkönyv vezetésére *Lomniczi Gergelyt*, a jegyzőkönyv hitelesítésére *Csépányi Pétert* és *Haraszti Gyulát* kérte fel, mellyel az elnökség tagjai egyetértettek. *Zambó Péter* elnök ismertette a napirendet, amit az elnökség elfogadott.

Az első napirendi pont keretében *Rípszám István* régióképviselelő a Dél-Dunántúli Régió egyesületi életéről számolt be. Ennek alapját a három héttel korábban tartott, pezsgő hangulatúnak jellemzett régióértekezlet adta. A beszámoló szerint a főleg állami társaságnál dolgozó tagságból álló helyi csoportokban aktív részvétel mellett konstruktív egyesületi munka zajlik. A helyi szervezetekben gyakran felmerült kérdésre, hogy mit is csinál az elnökség, a mostanihoz hasonló kihelyezett elnökségi ülések kiváló választ adnak.

Lomniczi Gergely a 2010-es beszámoló készítésével kapcsolatban elmondta, hogy három helyi csoport és szakosztály kivételével beérkeztek a beszámoló és a 2011. évi programtervek és költségigények. A beszámoló közhasznúsági jelentésnek megfelelő összesítése megtörtént. A helyi csoportok és szakosztályok 2011-es költségigénye meghaladja a 4,5 millió forintot. A költségtervezés *Kiss László* általános alelnök és *Bak Julianna* EB elnök közreműködésével megkezdődött. A 2010-es évet várhatóan veszteséggel zárja az Egyesület. A 2011-es tagdíjbefizetések a korábbi éveknek megfelelően alakulnak. A pártoló tagi díjakat a Pártoló Tagi Tanács 2011. 03. 01-i ülésén sikerült rendezni, a szerződések megkötése folyamatban van, 2011-es összeg 10 817 000.- Ft. A STIHL Kft. a támogatását 5 millió forintra emelte.

A második napirendi pont keretében az elnökség támogatta *Csépányi Péter* és *Rípszám István* régióképviseleleket azon a felvetését, hogy az információk szerint 2012 tavaszán várható erdőtü-

vény módosításra az Egyesület időben felkészüljön, elkerülendő azt a kapcsolást, ami a korábbi időszakokban többször jellemző volt. Ezért a régiók egy-egy delegáltjából, *Nagy Imre* elnökségi tag részvételével az egyesületi álláspontot kialakító munkacsoport alakul, melynek feladata a 2010-ben készült dokumentumok helyett új állásfoglalás kialakítása. Közben figyelemmel kell lenni a tervek szerint 2011 tavaszán társadalmi vitára bocsátani tervezett Vidékfejlesztési stratégiára, ahol szintén szükséges az Egyesület álláspontjának kialakítása és képviselése.

A harmadik napirendi pont keretében *Lomniczi Gergely* bemutatta az Egyesület Erdők éve alkalmából megfogalmazni tervezett üzeneteit.

1. „AZ ERDŐGAZDÁLKODÁS MAGA A VIDÉKFEJLESZTÉS” – A fenntartható erdőgazdálkodás a vidéki élet meghatározó eleme

2. „MINDEN ERDŐ KLÍMAERDŐ” – Az erdők szerepe a klímaváltozás elleni küzdelemben

3. „ÓVD AZ ERDŐT!” – Sokszínű erdők Európa közepén – erdeink hozzájárulása Európa környezeti gazdagságához

4. „HASZNÁLJ TISZTA FORRÁSBÓL SZÁRMAZÓ HAZAI FAANYAGOT!” – Állampolgárok az erdőért

Az elnökség egyetértett a témák részletes kidolgozásával, és az erdők éve alkalmából történő többszöri alkalmazásukkal. *Szabó Tibor* javaslatára az erdő közjóléti funkciójának megjelenítése kerül még bele a javaslatokba.

A következőkben *Zambó Péter* elnök elmondta, hogy az Egyesület működése szempontjából kiemelt szerepe van az ifjúsági csoportoknak. *Zambó Péter* elnök és *Kiss László* általános alelnök Sopronban a hallgatói szervezetek képviselőivel egyeztetett a következőkről. Állásbörze részvétel aktivizálása; Selmeci Társaság jogi személylé alakításában az Egyesület segítséget nyújt; Felvidéki helyi csoport megszervezése; egyetemi anyagok, ifjúsági rovat az Erdészeti Lapokba; nyári gyakorlatok szervezésének segítése; határon túli magyarokkal kapcsolatfelvétel és programszervezés, tanulmányutak; a termőhely-gyakorlat óráinak csökkenése miatti közös fellépés. *Barkóczi István* és *Merczel Gábor* hozzászólásaival egyetértve az elnökség kezdeményezi az Egyetem vezetésével való egyeztetést, az OEE javaslatainak megvitatását egy esetleges kihelyezett soproni elnökségi ülés keretében.

Az ötödik napirendi pont keretében *Zambó Péter* elnök elmondta, hogy a MTESZ Fő utcai székházban a helyzet tarthatatlan. A MTESZ 2011. március 23-i Szövetségi Tanácson elhangzottak értelmében egyértelmű, hogy a MTESZ csődbe megy, ha nem sikerül rövid időn belül értékesítenie a Fő utcai ingatlant. A gyors értékesítésről a MTESZ elnöksége az MNV Zrt-vel tárgyal. A Fő utcai székházat jelenleg öt szervezet tartja fenn, köztük az OEE.

A tarthatatlan helyzet és a várható eladás vagy az egyébként elkerülhetetlen csődhelyzet miatt szükséges új irodahelyiség keresése.

A *Wagner Károly* Erdészeti Szakönyvtárnak is helyet adó, eredetileg az OEE befogadására is épült Budapest, Budakeszi úti Erdészeti Információs Központban a jelenlegi titkárságot befogadni képes irodák rendelkezésre állnak, melyekbe a titkárság május 1-vel be tud költözni.

Iratrendezés, szükséges selejtezés megtörtént. Kiadványok értékesítésének, adományozásának előkészítése megtörtént. Az Információs Központba be nem férő bútorok elhelyezésének kérdése nyitott, átmenetileg a MTESZ székházban maradhatnak.

2/2011. (03.24.) sz. elnökségi határozat: Az Elnökség határozata alapján az OEE titkársága kiköltözik MTESZ Fő utcai székházából, az OEE a MTESZ-szel kötött üzemeltetési szerződést felmondja. 2011. május 1-ével a titkárság a Budapest, Budakeszi út 91. szám alatti Erdészeti Információs Központban működik tovább.

Az elnökség a határozatot egyhangúan elfogadta (9 igen, 0 nem, 0 tartózkodás).

Az egyebek napirendi pontban *Zambó Péter* bemutatta az MFB Zrt.-től érkezett levelet, amelyben az állami erdőgazdaságok tulajdonosi jogait gyakorló szervezet arról tájékoztatja az Egyesületet, hogy meghívásokat, támogatási kéréseket nem áll módjában az Egyesület különböző testületeitől fogadni, mert ebből az elmúlt időszakban zavarok adódtak. Ezért kéri, hogy az MFB felé irányuló megkereséseket az elnök jegyezze.

Zambó Péter beszámolt az idei évben eddig benyújtott NCA pályázatokról (3 millió forint működési támogatásra, 0,5 millió forint az Erdélyi Helyi csoport tagjainak Vándorgyűlésen való részvételére és 1 millió forint az Erdé-

zeti Lapok különszám kiadására az Erdők Éve alkalmából).

Az elnökség hasznosnak ítélte a *Nyírdő Zrt.* által felajánlott heti sajtófigyelés körbeküldését, és kezdeményezi, hogy a *Nyírdő Zrt.* hozzájárulása esetén az Egyesület minden tisztségviselője megkaphassa ezt a dokumentumot.

Az elnökség egyetértett abban a kérdésben, hogy a 2011-es évben, az előző évi zárás adatainak és az adott évi tervek lehetőségeinek ismerete nélkül az Egyesület nem tudja finanszírozni a Közöségkapcsolati Szakosztály által kezdeményezett, egyébként hiánypótló jellegű kommunikációs konferencia 3,5 millió forintos tervezett költségvetését.

A napirendi pontok végén *Zambó Péter* elnök megköszönte az elnökség és a meghívottak aktív munkáját és az ülés első szakaszát lezárta. Az Egyesület működésével és az aktuális problémákkal foglalkozó beszélgetés kötetlen formában folytatódott.

2011. március 25-én reggel a *Kiss László* általános alelnök távozása után 8 fővel határozatképes elnökség meghallgatta *dr. Kosztika Miklós* díjbizottsági elnök beszámolóját a DB eddigi munkájáról, majd megvitatta a hatáskörébe tartozó kiténtetési javaslatokat. A szakosztályok által beküldött javaslatokat a saját javaslataival kiegészítve a következő határozatot hozta.

3/2011. (03.24.) sz. elnökségi határozat: Az Elnökség megvitatta a hatáskörébe tartozó 2011-es évi kiténtetési javaslatokat és saját jogán, illetve a szakosztályi javaslatokra ráerősítve megtette előterjesztését.

Az elnökség a határozatot egyhangúan elfogadta (8 igen, 0 nem, 0 tartózkodás).

A határozat elfogadása után *Zambó Péter* a kihelyezett elnökségi ülést be-
zárta.

K. m.f.

Zambó Péter
elnök

Lomniczi Gergely
jegyzőkönyvvezető

Hitelesítők:

Csépányi Péter
régiónképviselő

Haraszi Gyula
EL SZB elnök

**Hirdessen az
Erdészeti Lapokban!**

Jegyzőkönyv

az Országos Erdészeti Egyesület Elnökségének
2011. május 10-i, 10.00-kor kezdődött üléséről

Az ülés helyszíne: OEE Wagner Károly Erdészeti Szakkönyvtár

Jelen vannak:

Elnökség tagjai: *Zambó Péter* elnök, *Kiss László* általános alelnök, *Szabó Vendel* technikus alelnök, *Mocz András* magánerdős alelnök, *Haraszi Gyula* EL SZB elnök, *Nagy Imre*, *Csépányi Péter*, *Gencsi Zoltán* régióképviselek.

Tanácskozási joggal: *Bak Julianna* EB elnök, *Lomniczi Gergely* elnökségi titkár

Kimentését kérte: *Cserép János*, *Rip-szám István*, *Szabó Tibor* régióképviselek, *Pápai Gábor* főszerkesztő, *dr. Sárvari János*, a Könyvtár őre.

Zambó Péter elnök köszöntötte az elnökségi ülésen megjelent elnökségi tagokat és a meghívottakat. Megállapította, hogy az elnökség 8 fővel határozatképes. A jegyzőkönyv vezetésére *Lomniczi Gergelyt*, a jegyzőkönyv hitelesítésére *Csépányi Pétert* és *Haraszi Gyulát* kérte fel, mellyel az elnökség tagjai egyetértettek. *Zambó Péter* elnök ismertette a napirendet, amit az elnökség elfogadott.

Elsőként a 2010. évi mérleggel és beszámolókkal foglalkozott az elnökség. *Bak Julianna* EB elnök az EB előző napi ülésének határozatát ismertette a 2010. évi mérlegbeszámolót, a 2010. évi közhasznúsági jelentést elfogadásra javasolta. Mint elmondta, megújult a közhasznúsági jelentés pénzügyi része, ami a törvényi előírásoknak megfelelően áttekinthető pénzügyi részeket tartalmaz. A 8,6 millió forintos veszteséget mutató 2010. évi mérleg az EB véleménye szerint valós

és megfontolt zárás eredménye, tiszta lapot teremtett a költségvetésben, mivel minden olyan kétes követelést rendezett, amiről a tavaly felállt elnökség tudomást szerzett. Az EB nevében üdvözölte az Egyesület azon törekvését, miszerint az Egyesület vagyonelemei a könyvekben is jelenjenek meg. 2010-ben ennek keretében fellelt vagyoni értékű jogként a mérlegbe bekerült az Erdészeti Lapok digitális archívuma. A pénzügyi befektetési számlával kapcsolatban az EB kérése, hogy a korábbi nem egyértelmű tervezési gyakorlat helyett a számla és a terv az átlagos befektetési állomány nagyságát tartalmazza.

Kiss László általános alelnök javasolta, hogy 2011-ben az Elnökség és az EB vizsgálja meg annak lehetőségét, hogy az Egyesület vagyonában miként jeleníthető meg az Erdészeti Lapok és a Wagner Károly Erdészeti Szakkönyvtár. Ezt a 2011. évi záró Küldöttközgyűlésig javasolt előkészíteni.

4/2011. (05.10.) sz. elnökségi határozat:

Az Elnökség a Küldöttközgyűlés számára elfogadásra javasolja az OEE 2010. évi pénzügyi beszámolóját 27 352 eFt mérlegfőösszeggel és 8574 eFt veszteséggel; a 2010. évi pénzügyi befektetési számlát 22 725 eFt átlagos befektetési állománnyal és a 2010. évi közhasznúsági jelentést.

Az Elnökség a határozatot egyhangúan elfogadta (8 igen, 0 nem, 0 tartózkodás).

A második napirendi pont keretében a 2011. évi pénzügyi és programtervet tárgyalta az elnökség. *Kiss László* általános alelnök a tervezés általános alapelveit ismertette elmondta, hogy az NFA támogatás kiesése miatt jelentősen csökkent bevételi tervek reálisak, a költségeket az elvárható takarékos-sággal tervezték. Alapelv volt a nyitó pénzeszköz-állomány megőrzése. A tervezés pénzügyileg átlátható, új formában készült, amely formában a könyvelőiroda havi vezetői jelentéseket készíti a jövőben, így az Egyesület pénzügyi helyzete év közben folyamatosan nyomon követhető lesz. *Zambó Péter* a tervezési alapelvek között említette a szakosztályoknak és helyi csoportoknak jutató összeg növelését. *Nagy Imre* régióképviselek ehhez kapcsolódva javasolta a szakosztályi pénzek pályázati önrészként történő felhasználását.

Bak Julianna, az EB elnöke az EB határozatát ismertette elfogadásra javasolta a 2011. évi terveket. Mint elmondta, takarékos, stabilnak tűnő tervről van szó, aminek megvalósítása nem vezet a pénztartalékok feléléséhez. Javasolta a fix bevételek arányának növelését, és a fix kiadások között az Erdészeti Lapok kiadási költségeinek csökkentését. Az EB nevében üdvözölte a pártoló tagokkal a pártoló tagi díjról kötött megállapodást, és felvetette, hogy a költségek általános növekedése mellett régóta nem volt tagdíj- és újságelőfizetési-díj-emelés. Az EB javasolta a 2011. évi pénzügyi befektetési tervet átlagos befektetési célállománnyal tervezni. *Zambó Péter* elnök elmondta, hogy jelenleg az újsághirdetési bevételeinek növelése kiemelt cél, és javasolja majd a jövőben a tagdíjváltoztatást tagrevízióval összekötve megfontolni.

Szabó Vendel technikus alelnök javaslatára az Elnökség 800 eFt-tal csökkentette az elnökségi tartalékként tervezett 1500 eFt összeget, hogy pozitív legyen a 2011. évi pénzügyi terv; továbbá a 2011. évi programba felvette az erdész bértábla megalkotásának kérdését. *Gencsi Zoltán* régióképviselek javaslatára a helyi csoportok és szakosztályok támogatását a tavalyi szinten tervezi az elnökség, jelentős növekményként a titkárság olyan arculati infrastruktúrát (pl. levélpapírt, molinókat, ajándéktárgyakat) készíti, amit a tagság rendelkezésére lehet bocsátani a működéshez és a különböző rendezvényekhez. *Gencsi Zoltán* kérdésére *Zambó Péter* elmondta, hogy az Egyesületnek nincs tartozása a MTESZ felé.

5/2011. (05.10.) sz. elnökségi határozat:

Az Elnökség a Küldöttközgyűlés számára elfogadásra javasolja az OEE 2011. évi programját; 2011. évi pénzügyi tervét 37 500 eFt bevétellel, 37 436 eFt kiadással és 64 eFt eredménnyel tervezve; és a 2011. évi pénzügyi befektetési tervet 7000 eFt átlagos befektetési állománnyal tervezve.

Az Elnökség a határozatot egyhangúan elfogadta (8 igen, 0 nem, 0 tartózkodás).

A harmadik napirendi pont keretében *Zambó Péter* elnök javasolta, hogy az Agrárkamara törvény tervezett módosításával kapcsolatban a Vidékfejlesztési Minisztérium számára szülessen egy levél, amely hívja fel a figyelmet a tervezett tagdíjak nagyságára és javasolja szakterületi elnökök (köztük erdész) funkciójának kialakítását. A készülő Nemzeti Vidékstratégiával kapcsolatban javasolta, hogy a május 18-i parlamenti nyílt napon *Haraszti Gyula* és *Lomniczi Gergely* az erdő és az erdőgazdálkodás hangsúlyosabb megjelenítését javasoló hozzászólással képviselje az Egyesületet. A víztársulatok működésének megújításával kapcsolatban az Egyesület javaslata a szakképzési hozzájárulás befizetéséhez hasonló rendszer kialakítása, vagyis amennyiben a hatóság igazolja, hogy a gazdálkodó az adott pénzüsszegekből saját maga vízgazdálkodási feladatokat hajtott végre, akkor külön ne kelljen befizetni. A javaslatokkal az elnökség egyhangúan egyetértett.

A negyedik napirendi pont keretében *Zambó Péter* elnök beszámolt az OEE titkárságának a Budakeszi úti Erdészeti Információs Központba történő költözéséről. A Klubterem szekrényosrával és az irodai asztalokkal méltó helyet sikerült berendezni a Budakeszi úton, ahová a teljes irattár átköltözött. A titkárság működése az Erdészeti Információs Központban 2011. május 2-től biztosított. A Fő utcában maradt bútorok elhelyezéséről még gondoskodni kell. A MTESZ Szövetségi Tanács ülésein elhangzottak alátámasztják, hogy a MTESZ csödközeli helyzetben van. Ha nem sikerül a Fő utcai épületet rövid időn belül értékesíteni, akkor a csőd elkerülhetetlen.

A következőkben *Zambó Péter* elnök ismertette az OEE főtitkári munkakörének betöltésére érkezett pályázatokat. A pályázatokat értékelő bizottság mind az öt határidőre beérkezett pályázatot befogadta. Az elnökség a pályázatok tartalmának megismerése után egy-

hangúan *Lomniczi Gergely*, a Pílisi Parkerdő Zrt. kommunikációs vezetőjének pályázatát támogatta.

6/2011. (05.10.) sz. elnökségi határozat:

Az Elnökség az Elnök számára javasolja, hogy az OEE főállású főtitkári munkakörének betöltésére 2011. június 1-től határozatlan időre pályázata alapján *Lomniczi Gergely* erdőmérnökkel kössön munkaszerződést.

Az Elnökség a határozatot egyhangúan elfogadta (8 igen, 0 nem, 0 tartózkodás).

Az egyebek között *Zambó Péter* elnök ismertette a 142. Vándorgyűlés szervezésének állását, ami a tervezettnél megfelelő ütemben halad. Az Ópusztaszeri Nemzeti Emlékparkban megszűnő Erdő-Ember kiállítással kapcsolatban elmondta, hogy az OEE levelet írt a megfelelő államtitkárságokra. Ha ezek a kezdeményezések nem vezetnek eredményre, a legértékesebb részt jelentő talajmonolit-gyűjteményt a Pílisi Parkerdő Zrt. Budakeszi Er-

dészete ideiglenesen befogadja. A Wagner-emléktábla kárpátaljai avatásán *Gencsi Zoltán*, *Csépányi Péter* fogja képviselni a jelenlegi elnökséget, és részt vesz *dr. Pető József*, az Egyesület előző elnöke is. Az Egyesület egyeztetéseket szervez *Garancsi István* turisztikai és kerékpártügyi kormány megbízottal, a Nyugat-Magyarországi Egyetemmel az erdőmérnök-képzés gyakorlati kérdéseiről, és sajtóbeszélgetést szervez a FAGOSZ-szal és MEGOSZ-szal közösen az aktuális erdészeti kérdésekben, mint a közfoglalkoztatás, a CO₂-kvóta felhasználásának és az illegális hulladéklerakás kérdése.

A napirendi pontok végén *Zambó Péter* elnök megköszönte az elnökség aktív munkáját és az ülést bezárta.

kmf.

Zambó Péter
elnök

Lomniczi Gergely
jegyzőkönyvvezető

Hitelesítők:

Csépányi Péter
régiónépviselő

Haraszti Gyula
EL SZB elnök

Azt első erdei iskola Horvátországban – magyarországi minta alapján

Jövő év nyarára elkészül, és 2012 őszén már diákokat is fogadhat az első horvátországi erdei iskola. Az intézmény a pécsi székhelyű Zöld Gondolat Lovagrend szervezésében megvalósuló határ menti együttműködés révén Kalnik községben kezdheti majd meg munkáját. A horvát pedagógusok ezt megelőzően nemcsak részletes tananyagot, hanem gyakorlati felkészítést kapnak magyarországi partnereiktől.

A Zöld Gondolat Lovagrend 2003 óta működik egyesületként. Lovagjai a személyes példaadásra próbálják sarkallni a közvetlen környezetükben élőket, fiatalokat és idősebbeket egyaránt. Ehhez a hitvalláshoz jól illeszkednek az erdei életközösség minél alaposabb megismerését szolgáló, Magyarországon évtizede sikerrel működő erdei iskolai oktatási programok. Az „Első Horvát Erdei Iskola” projekt alapja, hogy a jól bevált magyar gyakorlatot átültessék horvát környezetbe.

Kalnik község közvetlen környezete védett természeti terület, mely varázslatos élővilágával teret enged a „jártszva tanulni” életérzésnek. A település Koprivničko-krizevačka (Kapronca-Körös) megyében található, Zágrábtól 50, Pécsztől mintegy 180 km-re.

Az ünnepélyes projektnyitó rendezvényt is Kalnikban tartották. (A kép illusztráció.)

Olvasóink megértő elnézését kéri a Szerkesztőség, hogy anyagtorlódás miatt néhány régebben beküldött írás és nekrológ a szeptemberi számból kimaradt.

„Én erdőm, drága tájam...”

Amikor kicsi gyermekként ráeszméltem a világra, akkor nekem az erdő jelentette a valóságot. Barátsággal és óvón ölelt körül, néha zordonan, de mindig ismerősként. Belenőttem, mint madár a fészekbe, hangya a bolyba, gomba a talajba. Iskolás koromig nem ismertem mást, csak a fák susogását, a madarak csicsergését, a patak csobogását, az őzugatást, a szarvasbögést, s mindazt, amit az erdő akkoriban adhatott nekem. Erdőszéli házikónk erdészeti szolgálati lakás volt édesapám részére. S én, mint az „erdész úr” kislánya, az erdei emberek kedvenceként nőtem fel. Ismertem a fák sokaságát, az erdei tisztások, rétek illatát, a források hűsítő vizének semmihez sem hasonlítható ízét. Ma is orromban érzem a virágok, a gombák, az avar illatát, számban összefut a nyál a szamóca vagy a szeder, a som ízének gondolatára. Gondtalan, boldog gyermekkor volt az enyém ott az erdei házikóban.

Azután az élet másfelé sodort, de soha nem feledhettem életem első benyomásait, az erdő sokatmondó zajos csendjét, sajátos illatait, ízeit. S még most így öszülő fejjel is, közel az ötvenhez – de az életem során is mindig – az erdőhöz, a fákhöz menekülök vigasztalásért, ha bánat ér, közöttük találok megnyugvást zaklatott mindennapjaim során. *Felix Mendelssohn-Bartholdy* dala jól kifejezi, amit érzek *dr. Vargha Károly* magyar szövegével:

„Én erdőm, drága tájam,
hol csend és béke vár,
most tette, harcra készen,
biz’ mennem kéne már.
De vissza-visszatérek,
lombodnak árnya hív,
az erdő csöndje mélyén
megnyugszik itt e szív,
az erdő csöndje mélyén
megnyugszik itt e szív.”

A másik ilyen „menekülési útvonalam”, s úgy gondolom, hogy sok ember számára – talán az előbbiekből már sejtethető – a zene. „A zene az kell, mert körülölel...” – mondja a dal. És *Máté Péterrel* is egyet kell éretnem, amikor azt kérdi: „Zene nélkül mit érek én?” Nem véletlen hát, hogy az erdész úr lányából énekszakos tanár lettem.

Erdő és zene! Két külön világ, mégis mindkettő nélkülözhetetlen az életünkben. Erdő nincsen „zene” nélkül, hiszen

a fák lombjának susogása, a madarak csicsergése, az ágak reccsenése, a patak csobogása, az erdő titokzatos hangjai, mint egy csodálatos szimfónia, állnak össze bennünk megnyugtató csönddé, gyógyító nyugalommá. De zene sincsen erdő nélkül! Hiszen az erdő fája adja a hangszerek testét: a furulya, a hegedű, a cello, a hárfa nem is léteznének, ha nem létezne az erdő. A fa egyszerű szépségével és tisztaságával a hangszerkészítő mesterek keze alatt nemesedik zenészerszámmá, amelyet azután könnyű kezű zenészek keltenek életre régmúlt korok vagy épp kortárs zenészek műveit játszva a maguk és a hallgatóság gyönyörűségére.

Erdő és zene találkozott akkor is, ezelőtt nyolc esztendővel, amikor két ambiciózus fiatalember – *Szabó Lajos* erdőmérnök és *Breznyán István* zeneművész – együtt mászták meg a Mátrában az Ágasvár csúcsát. Akkor és ott született az ötlet, hogy muzsikáljon az erdő. Egy olyan rendezvénysorozat körvonalai rajzolódtak ki a beszélgetésből, amely összekapcsolja az erdőt és a muzsikát, amely tanít és szórakoztat, nevel és felüdít, oktat és kikapcsolódást is nyújt egyben. Így született meg a Mátrai Művészeti Napok Muzsikál az erdő rendezvénysorozata, amely kilenc napon át tizenegy településen, illetve azok közelében egy-egy csodásan szép erdei helyszínre hívja a látogatókat az erdészek által vezetett erdei sétákkal egybekötött ismeretterjesztő beszélgetések után nagyszerű koncertek közös élményével gazdagítva a szépre éhes lelkeket.

Amikor először hallottam a Muzsikál az erdő rendezvénysorozatról, nem akartam hinni a fülemnek. Erdő és zene ilyesfajta izgalmas összekapcsolása különleges élményt ígért. Nem kellett csalódnom! Valóban minden koncertje, minden napja a Muzsikál az erdőnek valami újszerűt, egyedit és megismételhetetlent adott. S ez így van évről évre azóta is! Aki részt vesz csak egyetlen napján, azonnal feltétlen híve lesz a programnak. Én magam is, és többen, sokan mások is azonnal e kiváló és egyedi kezdeményezés mellé álltunk, ki támogatóként, ki fellépőként, ki szervezőként, ki pedig évről évre visszatérő vendégként a Mátrai Művészeti Napoknak.

A kezdetek óta nyolc hosszú esztendő telt el tele koncertekkel, élményekkel, emlékekkel. Magam is már hetedik éve, hogy szervezőként részese lehetek. Egyesületi titkárként pedig már négy éve szervezzük az egyre inkább összművészeti fesztivállá fejlődő rendezvénysorozat képzőművészeti részét. A szigethalmi AMME, az Alkotók, Művészek és Művészetpártolók Egyesülete a Muzsikál az erdőhöz kapcsolódóan számos nagyszerű kiállítást szervezett már több helyszínen a látogatók örömére. Ebben az évben bekapcsolódtunk a szentkúti kórustalálkozó szervezésébe és több helyszínen versmondóink is színesítették a nap programját.

És ez még nem minden! A kiállítások, koncertek mellett számos erdőhöz kapcsolódó vagy helytörténeti jellegű előadás hangzik el a kilenc nap során. Az egyik nap az erdei sportok napja, a

másikon templomi koncert emeli a rendezvény színvonalát. Hol egy forrás melletti tisztás, hol egy andezitbánya, máshol egy bányatór partja, megint máshol a 200 éves bükkfák árnyéka adja a koncertek helyszínét. A szervezőket dicséri a fellépők változatossága is. A barokk együttes épp úgy helyet kap a koncerteken, mint a szimfonikus zenekar, a rézfúvós együttesek vagy a vadászkiáltások. Van kórustalálkozó és

templomi koncert. Hallgathatunk gitármuzsikát és pánsípszlót. Játszanak nekünk hangszereiken gyerekek és felnőttek, amatőrök és profi zenészek, zene-művészek egyaránt. A helyi zeneiskolás tanuló furulyajátéka épp úgy beleillik a programba, mint a közeli zenei tábor lakóinak koncertje vagy a népzenei együttesek játéka az esti táncház alkalmával. Volt ott blueskoncert, harmonikaszó, népdal- és operaénekes. Sőt,

megismerkedhettünk a didgeridoo-nak (ejtsd: didzseridu), ennek az ősi ausztrál hangszernak a hangjával is. Mindenki megtalálhatja hát az igényes zenei kínálatban a kedvére való, fülének és lelkének kedves muzsikát. Néhol csodás panoráma, máshol hűs vízi forrás, de mindenhol kristálytiszt levegő és zenei csemegék várják itt is, ott is a vendégeket. Amíg a koncerthelyszínre jutunk, addig az erdei séta alkalmával meg-megállva ismerkedhetünk az erdő fáival, az ott élő állatokkal, rovarokkal, növényekkel, megcsodálhatjuk az erdő sokszínűségét, életközösségének nagyszerűségét. Ezek az erdészek vezette séták számos hasznos információval szolgálnak az erdőről, annak funkciójáról, az ember életében betöltött jelentőségéről, és közvetlen tapasztalatot, ismereteket jelentenek kicsiknek és nagyoknak egyaránt. Mert a Muzsikál az erdő különböző napjain a karon ülő pelenkás apróságoktól a nehezebben mozgó idősebb emberekig minden korosztályból vannak résztvevők nemcsak a helyiek közül, hanem az ország különböző tájairól is, hiszen az erdei séták nem megerőltetőek, s akinek mégis segítségre van szüksége, azt az erdészek vezette „erdei taxi” szállítja a helyszínre.

fagazdaság, asztalos-, bútoripar, belsőépítész, építőanyagipar

faipari információs lap

megjelenik havonta

Vállalkozásaihoz szakmai információ • **S**zolgáltatás • **A**dás-vétel • **P**artnerkeresés

Szerkesztőség
Budapest XIII., Klapka u. 11.
1400 Bp. 7. Pf.64.

Tel./Fax: 342-2776
Telefon: 462-8003, 462-8000/126
E-mail: hirfa@hirfa.hu

HIRDETÉSFELVÉTEL
A SZERKESZTŐSÉGBEN
Levélben, faxon
vagy személyesen

www . hirfa . hu

Az idei év legmeghatóbb pillanatai voltak, amikor egy tíz év körüli mozgáskorlátozott kisfiú járőkeretével táncra perdült a zene hangjaira. Égi boldogság ragyogott az arcán! Azt hiszem, hogy az ilyen szívmengető pillanatokért érdemes csinálni.

Mindig beleborzongok, amikor a zárónapon Fenyvespusztán a Tuzson arborétum bejáratánál a „három hegycsúcstról” megszólal a Muzsikál az erdő fanfár. Hol innen, hol onnan, hol meg amonnan szól a kürt, majd egyszerre

fújja a három művész. Betölti a völgyet a trombiták hangja, visszaverődik a szemközti hegyoldalról átölelve az ámuló hallgatóságot. Ez is egy olyan csodája a Muzsikál az erdőnek, amit elmesélni nem, csak megtapasztalni, átélni lehet.

Az egyes erdei koncerthelyszíneket biztosító települések is kiveszik a részüket a szervezésből, s a nap megkoronázásaként falusi vendéglátással várják a túrában megfáradt erdei hangversenyek közönségét. Helyi finomságok oltják az emberek éhét-szomját. S a zárónapon a nagyszerű koncertek mellett a gasztronómiai élvezeteknek is hódolva borkóstoló és erdei étkek estje zárja a Mátrai Művészeti Napok Muzsikál az erdő igen sokszínű és nagyon gazdag rendezvénysorozatát.

Szabó Lajos erdőmérnök, a Muzsikál az erdő szellemi atyja és fő szervezője a következőképpen fogalmazott a Muzsikál az erdő létrejötte kapcsán:

„Mai felgyorsult világunkban nap mint nap érezzük a lélek és a természet pusztítását. Az aggasztó társadalmi, természeti folyamatokat egyre többen próbálják megállítani. Művészek küzdenek a lelki sivárság ellen, az erdészek, természetvédők az erdők, a ter-

mészet megőrzéséért. Most létrejött egy összefogás művészek, erdészek és az ország kulturális életét, az erdőt féltő és felemelni akaró emberek között.”

Úgy érzem, ez az összefogás sikeres és előremutató. A Muzsikál az erdőnek van már múltja, és a résztvevők által van jövője is, hiszen az emberek szomjazzák a szépet, a jót és az értékeset. A rendezvénysorozat révén jobban megismerik, szeretik és tisztelik az erdőt. Jobban vigyáznak rá, féltik, óvják és védik, s a gyermekeiket is erre nevelik. Keresik és várják, hogy évről évre muzsikáljon az erdő. Hogy felüdülve, feltöltődve, ismeretekkel gazdagodva, testben és lélekben felfrissülve részesei lehessenek a Muzsikál az erdő programsorozatának, hogy részesei lehessenek annak az áhítatnak, amit a sajátos hangulatú erdei koncertek nyújtanak, úgy, ahogyan Áhítat című versemben fogalmaztam:

...

Muzsikál az erdő, száll a dal,
Fű, fa, virág ma öledbe hajol,
És a pillanatnyi csendben érzed,
Harangoznak a lelkedben valahol.

Kontra Marika Szvita

Miniszteri látogatás

A miniszteri látogatás apropóját a „37. Hortobágyi Természeti-mereti Kutatótábor” megnyitója adta.

A neves természetvédelmi szakemberek, a Kaán Károly biológiai verseny helyezettei, valamint fiatal aspiránsok részvételével megrendezésre kerülő tábornak immár 19. alkalommal az ERTI Püspökladányi Kísérleti Állomás Arborétuma ad otthont.

A tábort 37 évvel ezelőtt dr. Tóth Albert főiskolai tanár indította útjára. A közel négy évtizednyi eredményes munka hatása mára számos publikációban, előadásban és sikeres kutatói életpályában mérhető.

A tábor szakmai programja a szikes termőhelyen kialakult „pusztai” és „erdei” életközösségek vizsgálatát, összehasonlítását, a természeti folyamatok rögzítését, a változások nyomon

követését biztosítja. A kutatási témák között ornitológia, cönológia, faunisztikai témák is megtalálhatóak.

Az idei évben – bekapcsolódva az ERTI folyamatos erdőborítással kapcsolatos kutatómunkájába – szikes termőhelyek szukcessziós folyamatainak cönológiai vizsgálatát kezdik meg a püspökladányi Farkassziget területén.

A megnyitót – a táborvezető meghívásának eleget téve – megtisztelte jelenlétével dr. Fazekas Sándor vidékfejlesztési miniszter is, aki 30 évvel ezelőtt – mint érdeklődő karcagi gimnazista – maga is részt vett a természetvédő táborban.

A miniszter megnyitóbeszédében hangsúlyozta, hogy a természetvédő tábor szellemisége, az itt szerzett tudás és tapasztalatok gondolatait ma is befolyásolják. Emlékei bizonyítják, milyen nagy jelentősége lehet a pedagógusok, erdész szakemberek környezeti nevelési munkájának, a szakmai alapokon nyugvó erdei iskolai programoknak.

A miniszteri látogatás lehetőséget adott arra is, hogy az Erdészeti Tudományos Intézetnek térségi kutatómunkájáról gyors áttekintést kapjon a tárcavezető.

A Farkasszigeti Arborétumban megtekintette a hazai génállományból szelektált energetikai füzek anyatelepét, és egy spontán beerdősülési folyamat eredményeként kialakuló erdőrésztletet.

Szóba került az ágazat előtt álló erdőtelepítési program sikeres végrehajtásához elengedhetetlen kutatási háttér fejlesztése, a rendelkezésre álló pénzeszközök hatékony felhasználása érdekében.

A látogatás során kiemelt hangsúlyt kapott a termőhelyi kutatások újraindításának szükségessége.

Csiha Imre

Ismerje meg a valódi teljesítményt!

Az őszi hónapokban több munka vár minket a kertben. Mindig jól jön a segítség! A STIHL termékeivel könnyen megbirkózik bármilyen feladattal. Legyen szó kertápolásról, tűzifa darabolásról, kerítés- vagy fészerezépről, biztos lehet benne, hogy a STIHL gépeiben több van, mint gondolná!

Az akció időtartama:
2011. szeptember 1 – október 31.

www.stihl.hu
Látogasson el honlapunkra!

